

BÖLCSESZDOKTORI
ÉRTEKEZÉS

Szeged, 1982.

Gyukics Antal

A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÁLTALÁNOS ISKOLAI TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁNAK PEDAGÓGIAI KÉRDÉSEI

I. A vizsgálat célkitűzései

Napjainkban a tudományos-technikai forradalom kibontakoztatásának időszakában a szocialista társadalmunk a személyiség mindenoldalu és harmonikus fejlesztését igényli. A szocialista társadalom alapelveiből következik, hogy tegyük lehetővé minden gyermek képességeinek kibontakoztatását.

Oktatásügyünk az elmúlt több, mint három évtized alatt, történelmi jelentőségű eredményeket ért el. A tanulás, illetve továbbtanulás feltételei tekintetében azonban az egyes családok között - a kétkezi dolgozók hátrányára ma is jelentős különbségek vannak.

Mindezért a munkás- és parasztcsaládok gyermekeinek felkészültsége akkor is alacsonyabb, mint a szellemi és alkalmazotti dolgozóké, ha képességeik azonosak. Az iskolai gyakorlatban a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása felelősségteljes munkát igényel. A felzárkóztatás igénye az általános iskolában is jelentkezik, rendkívül fontos, aktuális problémává vált.

A nevelők egy része foglalkozik a gyenge tanulók felzárkóztatásával, de nem biztos, hogy kellő mértékben és hatásfokkal, s a felzárkóztatás fogalmát is többféleképpen értelmezik.

Látnunk kell, hogy a hátrányos helyzetű tanulóknál a tantervi követelmények elsajátításához szükséges előismeretek hiányosak. Ismernünk kell a hátrányok okát. Ezért rendkívül fontos a tanulók családi környezetének ismerete, tudnunk kell azt, hogy mi okozza a lemaradást.

A legtöbb tanulóknál nem az értelmi képességekkel van baj - rajtuk kívüli okok miatt nem tanulnak eleget.

A hátrányok leküzdése szempontjából rendkívül fontosnak tartjuk az általános iskolát. A hátrányos helyzet zavarai ebben az iskolatípusban lemorzsolódáshoz vezetnek. Az általános iskola lényegéből, célkitűzéséből következik, hogy ne legyen

szelektív, hanem minden gyereket juttasson el a korszerű alapműveltséghez. Éppen ezért célunk, hogy az alapot kell elsajátíttatnunk a tanulókkal, fel kell őket zárítoztatni.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának 1972. évi határozata hangsulyozza az iskolának a művelődési hátrányok kiegyenlítésében játszott szerepét.

Az iskola a "kiegyenlítődést" tudja serkenteni, siettetni és fontos is, hogy ezt tegye. Történelmi jelentőségű az a kulturpolitikai eredmény, amelyet a hátrányos helyzetű tanulók művelődési hátránya leküzdése érdekében tettünk. A szocialista társadalmi rendszerünk fejlődési ütemében, a kor követelményeihez viszonyítva mégis lemaradás tapasztalható. Gazdasági fejlődéstől elmarad az iskola, amelynek oka többek között a szétszórt település.

A tanulás, a művelődés lehetőségei azokban a települési szektorokban a leggyengébbek, ahol a legtöbbet kellene tenni a műveltség megvalósításáért. Ez nemcsak a tanyai körzetekben jelent igen nagy gondot, hanem a város peremkerületeiben is.

A fenti megállapítások teljes egészében vonatkoznak Kiskunhalasra is. Éppen ezért az általános iskolai tanulók felzárkóztatásának pedagógiai kérdéseit Kiskunhalas vonatkozásában vizsgálom.

Elemzem az Alsóvárosi Általános Iskola - amely a város egyik peremkerületi iskolája, sok tanyáról bejáró tanulója van - gyermekei nevelési-oktatási szintjének alakulását. Továbbá az 1976-ban beindult 192 fős Általános Iskolai Diákotthon felzárkóztató tevékenységét, közösségi életének formálását. Alkalmazott módszerek: kérdőíves felmérés, interjú, tapasztalat elemzés, óra-elemzés stb.

Gyakorlati pályafutásom során alkalmam volt figyelemmel kísérni a hátrányos helyzetű tanulók problémáit. Ehhez hozzásegített a többéves külterületi igazgatói munkaköröm, - Kiskunhalas tanyavilágában - hét éves tanulmányi felügyelői

tevékenységem, jelenleg pedig az Alsóvárosi Általános Iskola igazgatói munkakörének betöltése.

A tanulók a külterületről, osztatlan iskolákból, a hátrányos körzetekből következően kevesebb kulturális ismerettel, a közösségi élet tapasztalatainak hiányával érkeznek. A kulturális lemaradottság behozása az életkornak megfelelő fejlődési szakaszokban való felzárkóztatás mind a nevelő, mind a tanulók részéről hatalmas erőfeszítést kíván.

Kérdés az, hogy az iskola és a diákokthoz hogyan tudja a nevelő-oktató munkája során a hátrányok leküzdésében segíteni a tanulókat? Képes-e a hátrányos családi helyzet ellenére kibontakoztatni a tanulók képességeit? Minthogy a kialakult helyzetnek történeti okai vannak, szükséges megismerni Kiskunhalas arculatát, rövid történetét, a halasi tanyák kialakulását.

II. Kiskunhalas rövid története

1. A régi Halas

Kiskunhalas 1936-ban ünnepelte városi létének 500. évfordulóját. "Régi szólás-mondás - Halas hatalmas! ezt többféleképpen érthetjük. Ha magát a hatalmas területet nézzük, azt a 112.000 holdnyi, tulnyomórészt homokos, földet, amely az egykori Halas határához tartozott, és viszonylag kevés lakosságával, akkor érthető ez a szólás!" ¹

De jelentheti ez a nehéz természeti viszonyokhoz való alkalmazkodást is, amellyel az itt lakó nép a sivár homokot évszázadok alatt termővé alakította.

A legrégebbi pontos adatok szerint 1678-ban a lakosság száma 1.495 fő volt. 1837-ben 11.366, ebből tanyán 2.595 fő. Ha a város és a tanyák közötti arányt nézzük, szembetűnő az, hogy 1910-ben a tanya győz, 12.432-es lélekszámával, a városban csak 11.949 embert írnak össze.

1 = Kiskunhalas helytörténeti monográfia, 1965. Kiskunhalas
109. oldal

A tanyára való kiáramlás a városi lakóházhoz és telekhez jutás nehézségei miatt következett be. A kapitalista fejlődéssel a mezőgazdaságban a munkaerő-szükséglet, a munkaerő kihasználtsága jelentős szempont volt a kiköltözők előtt. Kiskunhalas tipikus mezőváros, ipari és kulturális téren elmaradott volt.

Az életkörülmények alakulását vizsgálva elmondható, hogy nincs dicsekedni valója a városnak. Ami a városképet jellemzi: girbe-görbe városi utcák, loo éves, korukhoz képest nagyon igénytelen, nádtetős házikók, a régi házakon kicsiny ablakok, melyek szellőztetésére külön rendeletet kellett kiadni. A házak földesek voltak, alacsony, szabad tűzhellyel ellátottak. Még a század elején is így írnak Kiskunhalasról: - Kiskunhalas ma még legnagyobb részben poros, elmaradott, nagy falu.

2. Az új Halas

A büszke, magát hatalmasnak valló Halas, a legrégibb mezőváros, a két világháború között csődbe jutott kisparasztok, a munkanélküli kisiparosok, a tönkrement kereskedők, a magára-hagyott tanyavilág városává vált. A népi demokráciának ebből a Kiskunhalasból kellett megteremteni a mai várost. Óriási fejlődésről adhatunk számot. A város semmiben sem maradt el a hasonló adottságokkal rendelkező többi alföldi várostól. Ma már nem illik rá a mondás, hogy Halas nem siet. Fejlődése fokozódó, gyors léptekkel siet előre. Dinamikus, több területen várostörténeti változások történtek: új városkép van kialakulóban, új iparágak honosodtak meg. Iskolák, lakótelepek, óvodák épültek. Várostörténeti eredmény, hogy az egykori mezővárosban a tudomány, a technika életünk része lett, s a tapasztalatokra épülő paraszti gazdálkodás végképp a múlté.

E folyamat során változott az itt élő ember is. Egyre többen mozdulnak meg, s másokat is mozdítanak a közösségi célok megvalósítása érdekében.

3. A kulturális élet

Néhány évtizeddel ezelőtt még Kiskunhalas lakosságának több, mint a fele a tanyákon élt. Nem a tanyai tanítókon mulott, hogy a tanyákon élők nagy hányada analfabéta maradt.

Az óriási távolságok, az ut- és járműhiány, az ellátottság, a végrehajthatatlan iskolázási törvények szabták meg a tanyai oktatás eredményeit.

Érthető, hogy a felszabadulást követő években a Városi Pártbizottság elsősorban a tanyai iskolázás és népművelés felé fordult. A Városi Tanács elsősorban ezeknek az iskoláknak a helyzetén kívánt változtatni. Több iskolát létesített, jelentős volt a társadalmi hozzájárulás is.

Csökkenet Kiskunhalas területe. Rendezés következtében 4 új, önálló község jött létre 1952-ben. Ennek következtében 112 ezer holdból 54.152 kataszteri hold terület maradt a városnak. A lakosság 32.773 főről 24.500-ra esett vissza.

A művelődési állapotok számbavétele során meg kell emlékezni a tanyaterületek kulturális fejlődéséről. A tanyaközpontnak számító tanyai iskolák között volt néhány ebben az időben korszerűnek tekinthető, ugynevezett Klebelsberg-iskola is. Ezeknek a befogadó képessége a 8. osztályos tankötelezettség eredményes végrehajtása során szűknek bizonyult.

A beiskolázott tanulók száma nem egy helyen többszörösére nőtt. Ez a pusztákon szinte elképzelhetetlen iskolázási viszonyokat teremtett. Harkakötönyben az 1950-es évek elején egyetlen tanteremből álló régi iskola mellett egy penészes, 3 méternél nem magasabb magtárhelyiségben, és egy sötét, földes szobában folyt a tanítás.

Ezért vált égetően szükségessé az 50-es években az iskolaépítés, és létesültek is a külterületen. Jelenleg Kiskunhalason 4 belterületi és 1 külterületi általános iskolai igazgatóság van.

A középiskolák közül a város ősi iskolája emelhető ki, az 1964-ben 300 éves fennállását ünneplő Szilády Áron Gimnázium. 1961-ben Felsőfoku Mezőgazdasági Technikum létesült, jelenleg Mezőgazdasági Szakközépiskola. Két Szakmunkásképző Intézet van: a Kereskedelmi és Vendéglátóipari, és a 618. Ipari Szakmunkásképző. A kulturális intézményekhez tartozik még a Gózon István Művelődési Ház, az 1950-ben létesült Thorma János Múzeum és a mintegy 100 ezer kötetnyi könyvvvel rendelkező Városi Könyvtár.

4. Kiskunhalas tanyavilágának áttekintése

Az alföldi tanyáknak kereken két évszázados története van. A 18. század második felében kezdődött az akkori városok és községek "kitelepülése" a pusztává lett tágas határba.

A tanyarendszer végső igazsága: a tanya nem vidék, hanem része a városnak, s mint városrész, éli a maga életét, természetesen azoknak a feltételeknek megfelelően, amit a várostól való távolság és a mezőgazdasági termelés munkái megszabnak.

Halas, mint legrégibb mezővárost, legjobban is köti a múltja. Semmit sem mutat a többi mezőváros törekvéseiből. 1800-ban még pusztá. 1866-ban történt a halasi határ általános tagosítása.

A kiosztott földeken hamarosan tanyák épültek, de őslakó halasi csak végső szüksége esetén ment ki a tanyára lakni, az idegenek viszont ottlakás szándékával építettek tanyát.

A tanyakérdés valóság, a magyar valóság állandó eleme. Míg az 1949-es népszámlálás 1.576.000 külterületi lakást tartott számon, addig 1970-ben már csak 867.000 külterületi lakást találtak a népszámlálás során.

Ugyancsak az 1970-es népszámlálási adatok szerint az ország lakosságának 8,3 %-a élt külterületen. A csökkenés nyilvánvaló. Nem kétséges: tanyarendszer megoldásának végső soron a tanyarendszer felszámolása az útja. Ez a folyamat azonban rendkívül hosszú ideig tart. Becslések szerint még az ezredforduló idején is jelentős tanyai népességgel kell számolni. A tanyaprobléma megoldására irányuló első erőfeszítések elején sokkal rövidebb lejárattal számoltak, ma már ismeretes azonban, hogy ez a folyamat az elképzeltnél hosszabb ideig tart.

A következő tényezők hatnak a tanyavilág bomlásával szemben:

- konzerváló erő rejlik a természeti és gazdasági adottságokban
- a tanya, mint lakás, nem nélkülözhető
- a tanyai lakosság, mint munkaerő forma jelentős a nagyüzem számára
- a fejlődés a tanyavilág egészét érinti /TV, rádió, stb./

Öröklött gondjaink a település-szerkezet jellegéből adódnak. A tanyavilág változatlanul lényeges társadalmi, gazdasági tényezője a városnak.

A szétszórt tanyatelepülés léte igen sok nehézség forrása napjainkban is. A viszonylag sokarcu társadalmi szerkezet sajátos ellentétpárok, végletek létét is magyarázza a kultúra iránti viszonylagos igényesség és igénytelenség; az üzemi kollektívák humanizáló hatása és a paraszti önzés, stb. - kölcsönösen felfedezhetők. Ezek az ellentétek összeütköznek, vagy visszahuzhatnak, menekülésre, vagy beletörődésre készítetnek.

A tanyai életmódtól való menekülés szembeötlő jele a pusztuló, elhanyagolt, üresen álló épületek száma.

Van, aki a tanya természetes elmulása előtt menekül, nem várja meg, amíg az elaggott épület a fejére omlik, hanem otthagyja.

Akadnak családok, akiket a társadalmi szükségszerűség, a megváltozott életmód, az öregség, a magány, a magukra hagyatottság kényszerített el. Egyesek kényelmi okokból, mások pedig józan belátásból, emberibb életet keresve fordítanak hátat a tanyának, a paraszti életnek. A fenti megállapítás szerint a tanyavilág rendkívül sokarcu.

Gondolkodásmódban nagy különbségek mutathatók ki. Sajnos több visszahúzó tudati tényezőt fedezhetünk fel.

Az okokat a következőkben összegezhetjük:

- tovább él, visszahúzóan hat a kispolgári életmód
- alacsony az általános műveltség szintje
- kedvezőtlen a lakáshelyzet, viszonylag gyakori a rendezetlen családi élet

- a rendszeres alkoholfogyasztásnak a személyiség fejlődésére gyakorolt torzító hatása
- a népesség foglalkoztatottságában bekövetkezett változás
- valamint a keresők és az eltartottak meg nem felelő aránya több konfliktus forrása.

A környezet előítéletei is visszahúzóan hatnak.

A tanyai lakosok - bár összetételben nagyon eltérőek az életkörülményeik - sajátos helyzetük miatt a város lakosságának jól elhatárolt részét alkotják. A város 7000 lakóházából 1700 - ez 24,3 % - a város külterületén, a tanyavilágban található. Itt él a város 30.000 lakosa közül 5000 fő - ez 16,7 %-.

A népesség alakulása - az 1979. január 1-i állapot szerint - a következő képet mutatja:

Belterületen lakók száma:	23.432 fő
Külterületen lakók száma:	<u>5.384 fő</u>
Ö s s z e s e n:	28.816 fő

Kor szerinti megoszlás

	<u>Belterület</u>	<u>Külterület</u>
0 - 2 év	794	186
3 - 5 év	1.247	305
6 -14 év	2.883	776
15 -39 év	9.082	1.919
40 -59 év	5.432	1.207
60 -	3.994	995

A külterületen sokan laknak, akik ipari üzemek, szövetkezetek dolgozói, de jelentős azoknak a száma is, akiknek nemcsak a lakása, hanem megélhetésének színhelye is a tanya.

Az életviszonyokban lényeges javulás figyelhető meg azokban a tanyacsoportokban, ahol villamosítottak. Az elmúlt 5 évben 201 külterületi lakásba vezettek be villányt. Munkánk során számolni kell a város nagy külterületét képező tanyás területek bonyolult világával.

Egyszerre kell küzdenünk a tanyavilág embert nyomorító életszínvonala ellen, és érte úgy, hogy az ember javát szolgálja.

"Halas a legtanyásabb magyar város, lényegében soha nem jutott el odáig, hogy véglegesen megoldja a tanyai gyerekek iskoláztatásának problémáit.

Íme a statisztika:

1910.	12.432 tanyai lakosból	3.094 analfabéta
1920.	13.649 tanyai lakosból	3.242 nem tud írni, olvasni
1930.	15.101 a tanyalakó és	3.351 az analfabéta.

Az 1970-es népszámlálás még mindig 6 % analfabétát talált a halasi tanyákon." ²

Az is igaz, hogy a kívánt hatékonyságot nem érték el a kisiskolák összevont tanulócsoportjaikkal. A tanyai kisiskolák jórésze megszűnt Kiskunhalason.

A Klebelsberg-program után 22 tanyai iskolát találunk. Sok helyen még 5-6 km-ről járnak a gyerekek iskolába. Ma mindössze 3 összevont osztályú kisiskola működik a külterületen. A tanulók a város iskoláiba kerültek, itt folytatják tanulmányaikat.

2 = Lakatos Vince, Mécsvilágnál 1979. Tankönyvkiadó
Budapest 20. oldal.

III. A felzárkóztatás pedagógiai kérdései

Az előző tények a tanulók felzárkóztatását illetően sajátos pedagógiai problémákat vetnek fel. Az általános iskola célja, hogy megalapozza a szocialista ember személyiségének, az ismeret, világnézet, magatartás egységben történő kialakítását. Feladata, hogy kiszélesítse az iskola alapozó szerepét. Átfogja, befolyásolja a fiatalok egész életkori tevékenységét. Ennek megvalósítása érdekében a következő feladatokat kell megvalósítani:

- korszerű törekvések alkalmazása
- a tankötelezettségi törvény maradéktalan végrehajtása
- biztosítani kell a tantervben meghatározott művelődési anyag elsajátítását, különös tekintettel a törzsanyagra
- az egyenlő feltételek megteremtése a hátrányos helyzet kiküszöbölése érdekében differenciált foglalkozással
- az alapkészségek kialakítása és fejlesztése
- biztosítani kell a tanulók felzárkóztatását, képességeiknek megfelelő pályaválasztást.

Lászuk, e tekintetben a Kiskunhalasi Alsóvárosi Általános Iskolában jelentkező feladatokat, az iskola összetételét, strukturáját.

A tanulócsoporthoz száma az 1981/82-es tanévben

1. osztály	7
2. osztály	4
3. osztály	4
4. osztály	3
5. osztály	3
6. osztály	3
7. osztály	3
8. osztály	<u>3</u>
Összesen:	30

A tanulók száma:

<u>alsó tagozat</u>		<u>felső tagozat</u>	
1. osztály	223	5. osztály	118
2. osztály	132	6. osztály	110
3. osztály	108	7. osztály	88
4. osztály	<u>108</u>	8. osztály	<u>96</u>
Összesen:	571		412

Az iskola Össztanulólétszáma tehát: 983

Napközis csoportok száma: 12

A napközis tanulók osztályonként:

1. osztály	181
2. osztály	104
3. osztály	78
4. osztály	75
5. osztály	<u>46</u>
Összesen:	484

Tanulószobás tanulók száma:

6. osztály	23
7. osztály	5
8. osztály	<u>2</u>
összesen:	30

Iskolába bejáró tanulók száma:

	Gyalog, kerékpár	vonat	autóbusz	összesen
1-4 o.	17	2	13	32
5-8 o.	43	3	24	70
Összesen:	60	5	37	102

Az alsó tagozatból kevesebb tanuló jár be, mivel működnek még kisiskolák. A felső tagozat tanulói kénytelenek bejárni, - aki nem kollégista - mivel felső tagozat a tanyákon nem működik. A bejárók zömmel hátrányos helyzetűek, a város külterületén, vagy tanyán laknak, minden nap több kilométert kell megtenniük, amíg az iskolába, és hazaérnek. Az otthoni tanulás lehetőségét a tanyai környezet határozza meg.

Vizsgáljuk meg az iskolában a tulkoros tanulók számát:

	1.o.	2.o.	3.o.	4.o.	1- 4.o.
1 évvel	10	10	6	13	39
2 évvel	4	4	1	5	14
3 évvel	-	-	2	-	2
összesen:	14	14	9	18	55

	5.o.	6.o.	7.o.	8.o.	5-8.o.
1 évvel	16	15	6	16	53
2 évvel	6	5	4	3	18
3 évvel	1	4	2	-	7
4 évvel	2	-	-	-	2
Összesen:	25	24	12	19	80

Az alsó tagozat 9,6 %-a tulkoros. A felső tagozat 19,4 %-a. Különösképpen sok az 1 évvel tulkoros tanulók száma. Jelentős a tanévvesztés már az első osztályban. Okai a következők: az iskolaéretlen tanulók 1 évre felmentést kapnak - jobb eset, ha ezt az évet az óvodában töltik - a korrekciós osztályban tanulók egy része marad továbbra is az első osztályban, akik a tantervi követelményt nem érik el, iskolalátogatási bizonyítványt kapnak, tehát ismétlik az osztályt. Így az első osztályban a tanévvesztés egész tanulmányaik folyamán végigkíséri őket. A felsőbb osztályokból is maradnak le tanulók, ők sem érik el a tantervi minimumot.

A visszamaradók nagyrésze hátrányos helyzetű.

A hátrányos helyzetet így határozza meg a Pedagógiai Lexikon:

"Hátrányos helyzetű tanulók: azok a tanulók, akiket tanulmányi szempontból különböző környezeti tényezők gátolnak adottságaikhoz mért fejlődésükben. Hátrányos helyzetűekké tehát nem születnek, hanem válnak a tanulók. Konkrét gazdasági - társadalmi körülmények között sem indulnak a gyermekek egyenlő feltételekkel az iskolába. Nem tanulnak egyenlő körülmények között. Így történelmi jelentőségű eredményeink ellenére a különböző környezeti tényezők a fizikai dolgozók gyermekeinek adottságait nem segítik olyan mértékben kibontakozni, képességgé válni, mint pl. az értelmiségi szülőkéit.

A középiskolai lemorzsolódás aránya is hatszorosa kedvezőtlenebb a fizikai dolgozók gyermekeinél, mint az értelmiségi foglalkozásuakénál. Feladatunk, hogy minden hátrányos helyzetű tanulót segítsünk /a hátrányos helyzet nem kizárólag társadalmi kategóriához kapcsolódik/, de különösen azoknak a fizikai dolgozóknak a gyermekeit, akiknek az otthoni környezet kevesebb lehetőséget biztosít a tanulásukhoz, képességeik kibontakoztatásához..

Meg kell határozni, hogy a tanulók egyes képességeinek kibontakoztatását milyen tényezők gátolják leginkább, hogy mihez viszonyítva, milyen mértékben vannak lemaradva. Mindezek alapján az érdeklődésüknek, képességüknek megfelelő olyan pozitív hatásrendszert kell kialakítani, amelyben a segítség, a buzdítás, a sikerélmény az uralkodó. Az iskola oktató-nevelő munka hatékonyságának fokozása, a kulturális érdeklődés felkeltése ugyancsak nagymértékben csökkentheti a családi környezetben jelentkező művelődési hátrányokat. A hátrányos helyzetű tanulók segítéseért - akár abból a célból, hogy valamennyien elvégezzék az általános iskolát, akár azért, hogy tehetségüknek megfelelően jelesek, kitűnőek lehessenek, a tanórákon, a napköziben, tanulószobán, szakkörben, az ifjúsági szervezetben egyaránt fáradozni kell." ³

3 = Pedagógiai lexikon, 1977. Akadémiai Kiadó, Budapest
112. oldal

Iskolánkban a fizikai dolgozók gyermekeinek, valamint a hátrányos helyzetű tanulók száma a következőképpen alakult az 1981/82. tanévben:

	<u>Fizikai dolg. gyermekei:</u>	<u>Hátrányos helyz. gyermekei</u>
1.a	25	8
1.b	32	8
1.c	29	9
1.d	25	7
1.e	28	10
1.f	30	7
1.g	30	8
2.a	27	-
2.b	25	8
2.c	31	11
2.d	33	9
3.a	28	8
3.b	23	3
3.c	20	9
3.d	23	3
4.a	28	11
4.b	31	3
4.c	33	10
5.a	25	10
5.b	30	11
5.c	35	10
6.a	28	7
6.b	33	16
6.c	29	10
7.a	12	8
7.b	21	9
7.c	28	11
8.a	21	8
8.b	24	10
8.c	30	10

Ö s s z e s e n:

817

252

A tanulók 84 %-a fizikai dolgozók gyermeke, 27 %-a hátrányos helyzetű.

Lényeges, hogy lássuk az évenkénti bukások számának alakulását.

Ennek illusztrálására az 1979/80-as és az 1980/81-es tanév év végi adatait hasonlítom össze.

1979/80-as év végi adatok:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	1-8.o.
Tanév végi létszám:	116	100	103	92	96	99	96	77	779
3 és több tárgyból bukott	-	2	5	-	7	4	5	-	23
1-2 tárgyból bukott	-	1	6	-	3	2	1	-	13
Javító vizsgán nem jelent meg	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Javító vizsgán osztályismétlésre bukott	-	1	1	-	-	1	1	-	4

Az évismétlésre bukott tanulók száma: 2,9 %.

Az összes bukás 4,5 %. Ebből 1,6 %-nak van lehetősége javító vizsgát tenni. Csakhogy ezek közül nem mind éri el a továbbhaladáshoz szükséges tantervi minimumot. A 13 javító vizsgára utalt tanulóból javítóvizsgán 1 tanuló ~~rem.~~ jelent meg, 4 pedig osztályismétlésre bukott.

Eredmény viszont, hogy a javító vizsgára utaltak közül 8 eredményes vizsgát tett, és a következő évfolyamon folytatja tanulmányait.

Az 1980/81-es tanév év végi adatai:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	1-8.o.
Tanév végi létszám	136	106	111	103	106	95	102	86	845
3 és több tárgyból bukott	-	1	5	-	8	3	2	-	19
1-2 tárgyból bukott	-	4	-	1	1	4	1	-	11
Jav.vizsgán nem jelent meg	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jav.vizsgán oszt.ism.ére bukott	-	4	-	-	-	2	-	-	6

Ebből a tanévben az évismétlésre bukott tanulók száma 2,2 %. Összesen 3,5 %. 1,3 %-nak van lehetősége javító vizsgára. Csökkenés mutatkozik a 3 és több tárgyból, de az 1-2 tárgyból bukottak között is.

Az összes bukások száma 4,5 %-ról 3,5 %-ra esett vissza, Ez tehát 1 %-os csökkenés. A fejlődés tehát egyértelműen bizonyítható.

Felvetődik a kérdés, hogyan értük el ezeket az eredményeket?

Mit tettünk és teszünk a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásáért?

1. Az eredményre orientálás

A felzárkóztatás céltudatos pedagógiai tevékenység. Megtervezzük a folyamatát.

Ennek érdekében:

- megállapítjuk az egyes csoportok fejlettségi szintjét
- az egyes tagokra jellemző hiányosságokat
- azokat a képességeket, amelyekből mindenkinek, illetve egyes tanulóknak van pótolnivalójuk.

Figyelembe vesszük a tanulóknál:

- a családi környezet alakította, alakítja őket
- különböző ismereteket gyűjtöttek, illetve különböző ismeretekkel rendelkeznek
- különböző fejlettségi szinten állnak
- az adottságok is eltérőek.

Ezeket a különbségeket igyekszünk közelebbhozni egymáshoz, teljesen megszüntetni nem tudjuk. Mindig lesznek előnyösebb, és hátrányosabb helyzetben lévők. Rendkívül nagy figyelmet fordítunk már az iskola kezdeti időszakában hátránnyal induló tanulókra. Ügyelünk arra, hogy akik hátránnyal indulnak, már az iskola kezdeti szakaszában ne hogy lemaradjanak.

Kezdeti sikertelenségnek súlyos következményei lehetnek, nem tudják pótolni a hiányos ismereteket, ha kiesik egy láncszem, elvesztik a megértés fonalát.

Az állandó kudarc következtében kedvét szegi a tanuló, megromlik a tanuláshoz való viszonya. Esetleg teljesen megszűnik az érdeklődés, sőt ellenállást válthat ki a tanulással szemben. A tananyag megtanulására készítjük fel a gyerekeket. Ott folytatják a tanulást, ahol az elsajátításban tartanak. Lehetőség szerint akkor térünk át a következő anyagrészre, amikor az előzőt már teljesen elsajátították. Minden tanuló azt tanulja, amit még nem tud, egészen addig, amíg a kitűzött szintet el nem éri.

A megtanítás a fő célunk. A haladás feltétele az anyagrész teljes elsajátítása. A megtanulás minden tanulóra vonatkozik, még a leggyengébbekre is.

Valamennyi nevelőnek biztosítani kell a tantervi anyag elsajátítását, különös tekintettel a törzsanyagra.

Minden eszközt és alkalmat megragadunk, hogy valamennyi tanuló elsajátítsa a tantervi minimumot.

A leggyengébbek részére súlypontozzuk az anyagot, a leglényegesebb dolgokat jobban be kell gyakorolni.

A permanens ismétlés folyamatos tevékenység.

A jobb eredmények elérésére az osztályfoglalkozások mellett, ahol csak lehet, alkalmazzuk a csoport, az egyéni, valamint a differenciált foglalkozásokat.

A tanulók mindenoldalu fejlődése érdekében hangsúlyozott szerepet kap a tantárgyi koncentráció.

Biztosítjuk, hogy a kiegészítő ismereteket is megszerezzék azok a tanulók, akik erre képesek és igénylik is azt.

A tanév első napjától kezdve segítjük a gyenge tanulókat. Minden nevelőnek feladata az alapkészségek kialakítása, fejlesztése.

2. Legfőbb munka a tanulás

A tanulói kötelességteljesítés terén nem egyértelmű a kép. A tanulók többségénél még nem tudatosult eléggé, hogy a legfőbb munkájuk a tanulás.

Jobban kell képességeiknek megfelelően teljesíteni a követelményeket.

Vannak még, akik nem ismerik kellő alapossággal az önálló tanulás módszereit. Ők továbbra is segítséggel léphetnek előre. Ezért önálló tanulásra neveljük a tanulókat, mert aki önállóan tud tanulni, jobban le tudja küzdeni a hátrányokat.

A tanulást, mint munkát értelmileg sem sikerült elfogadtatnunk. Ez nevelésbeli hiányosság is. Motivációs ~~bázisunk~~ ^{háttérünk} is szűk, esetenként szegényes. Meg kell állapítanunk, hogy gyermekeink nagy részében nincs kellő kitartás, önfegyelem, állóképesség tanulmányi téren. Így a szorgalmuk sem megfelelő.

Fontos pedagógiai feladatunk a munka megbecsülésére nevelni a tanulókat. Elsődleges célunk, hogy a nevelőtestület legyen egységes a munka különböző területein.

Tudatosítjuk az önálló munka szükségességét, el kell érniük, hogy minden tanuló a maga területén szükségletnek érezze a munkát.

Az iskolában a legfőbb munka a tanulás, ebből következik, hogy minden tanuló legfőbb kötelessége, feladata.

Amikor a tanulást megköveteljük, egyuttal munkára is nevelünk.

Szokja meg a tanuló, hogy az óra minden percében tevékenykedjen, és nem szokja meg a semmittevést. Ne váljon természetes magatartásává az unatkozás, vagy egyéb dolgokkal való foglalkozás - persze, ez óravezetés függvénye is.

Szokja meg azt is, hogy munkájának minőségéért - házi feladat, tanulás, fizikai munka - felelősséget kell vállalnia.

A megszokáshoz gyakorlati lehetőséget teremtünk!

3. A képességek fejlesztése

A felzárkóztatás folyamatában a leglényegesebb a képességek maximális kifejtése.

Minden képességre jellemző, hogy az emberben különböző színvonalon jelentkezik. Ez a színvonal lehet alacsony, közepes és magas. A képességek fejlesztésében nem az életkori sajátosság játssza a döntő szerepet, hanem a képességek egymásraépülése. Előbb kell elsajátítani az alapvető képességeket, csak ezután van értelme az egymásra épülő képességek kifejtésének. Az iskolai sikertelenség sok esetben visszavezethető arra, hogy nem sikerült kialakítani az alapvető képességeket. A képességek az emberben a nekik megfelelő tevékenységek célszerű gyakorlásával alakulnak ki. Ezt vesszük figyelembe a hátrányos helyzetű tanulóknál, s a nekik megfelelő tevékenységeket fejlesztjük.

A már kialakult képességek résztvesznek a további tevékenység lebonyolításában.

A tevékenységek és a képességek egymástól elválasztathatatlanok.

A tevékenység központi szerepet kap a képességek kialakulásának folyamatában. A tevékenységnek két formája van. Az egyikkel megismerjük a valóságot. Ez a megismerő tevékenység, amelynek körébe tartozik a felfogás, a megértés, az emlékezés, a gondolkodás. A másik formája a tevékenységnek a cselekvés, amelynek segítségével átalakítjuk a valóságot, a környezetünket.

A pedagógiai gyakorlatban gyakran jut felszínre az alábbi kifejezés: a tanulóknak nincs meg ehhez, vagy ahhoz a képessége.

Ez igaz is lehet, de azt is megállapíthatjuk, hogy a tanuló a kérdéses képességek fejlesztéséhez szükséges tevékenységet nem gyakorolta eléggé. Mondhatnánk ugy is, hogy a képességek kialakításához szükséges tevékenységet nem gyakoroltattuk eléggé. Ezzel megszüntetjük azt a téves nézetet, mely szerint, ha a tanuló nem rendelkezik meghatározott képességekkel, akkor bármilyen további pedagógiai erőfeszítés hiábavaló.

4. A gondolkodási képesség fejlesztése

Gondolkodni csak megfelelő tényanyag, ismeretanyag birtokában lehet.

A gondolkodás fejlesztése abban az esetben lehetséges, ha olyan problémákat oldunk meg, amelyre a választ nem lehet mechanikusan megadni.

Szükségesnek tartjuk, hogy a tanulók a kérdésekben, feladatokban világosan lássák a problémákat. Nem hagyjuk a tanulókat egyedül ebben a kérdésben.

A problémamegoldás olyan képesség, amely megfelelő gyakorlással, tudatos nevelői irányítással fejleszthető.

Módot adunk a tanulóknak az egyéni gondolatmenet megbeszélésére. A gondolatmenet osztályközösségben történő megvitatása különösen fejlesztően hat a gyengébb tanulókra, a vita tanulságai alapján sajátítják el az anyagot.

Káros, ha pillanatnyi gondolkodásbeli elmélkedés láttán azonnal segítjük a tanulót. A problémákat, amennyire csak lehet - oldják meg maguk.

5. A képességek fejlesztése a tanítási órákon

A tanulók képességfejlesztését már az első osztályban megkezdjük. A gyakorlatban ez úgy realizálódik, hogy valamennyi tanulónak lehetőséget biztosítunk az alapkészségek kialakításához szükséges tevékenységek gyakorlásához.

A tanítási óra nevelési szempontból csak akkor lehet hatékony, ha az ott létrejött tevékenységben valamennyi tanuló maximálisan érdekelt.

A tanítási órákon gyakran teszünk fel olyan kérdéseket, amelyek az egész osztályhoz szólnak. Ilyenkor a gyengébb tanulókat is felszólítjuk, mert egyébként érdektelenné válnak. Van arra is mód, hogy a tanulók írásban válaszoljanak. Így a kérdés megválaszolása nem egy tanuló ügye, és a tanáré, hanem az egész tanulócsoporthé. Minden egyes tanuló érdekelt a munkában. Gondosan ügyelünk arra is, hogy elősegítsük a tanulók önértékelésének fejlődését.

Nagyon lényeges az is, hogy ne tegyünk állandóan megjegyzést a gyenge teljesítménnyel kapcsolatban. A gyenge tanulók tudatában vannak gyenge teljesítményüknek. Inkább inspiráló feladatokat adunk, amelyeket képességeiknek megfelelően meg tudnak oldani.

A tanóra gazdaságossága:

A nevelőiskola feladata, hogy a tantervben megjelölt ismeretanyag elsajátításával egyidőben megvalósítsa a tanulók képességeinek fejlesztését, személyiségük formálását. A cél érdekében érvényesítjük azt a törvényt, hogy a képességek kialakítása csak megfelelő tevékenységek gyakorlásával valósítható meg.

Nem gazdaságos a tanítási óra, ha a egyszerűen ismereteket közlünk és ismereteket kérünk számon anélkül, hogy az ismeretekkel kapcsolatos képességfejlesztést, személyiségformálást megvalósítanánk. Nem gazdaságos a tanítási óra akkor sem, ha kevés tanulónak van alkalma tevékenykedni. Akik nem tevékenykednek, azoknak a tanítási óra üresjárat. Ezt nehéz pótolni napköziben, tanulószobában, vagy otthoni tanulással. Huzamosabb ideig tartó üresjárat következtében esik a tanulás színvonala, hátrányos helyzet alakul ki, bukás, nem egyszer osztályismétlés a végeredménye.

Éppen ezért a felzárkóztatás érdekében a tanulókat aktivizáljuk, tevékenykedtetjük maximálisan az órán. A korszerű óravezetés a tanár irányító szerepét, a tanulók cselekedtetését követeli meg.

Az új anyag tárgyalásánál előfordul, hogy a tanulók különböző mértékben fogják fel a tanári magyarázatot, Nagy hiba, amikor a tanulók azt is tudomásul veszik, amit nem értenek.

Éppen ezért információkat, visszajelzéseket gyűjtünk a tanulók megértésbeli nehézségeiről. A sikertelenség fő oka lehet a megértés hiánya.

Ezért van szükség magyarázatra.

Fejlesztjük a tanulók alkotó tevékenységét, cselekedtető feladatmegoldásokkal. Meg kell ismerniük a valóságot. Ennek érdekében megfigyelési szempontokat adunk. Szükséges a képzelet, emlékezet fejlesztése, az összefüggések megláttatása.

Éber figyelemmel vagyunk a tehetség iránt is, hiszen a hátrányos helyzetű tanulók között vannak tehetségesek. A képességfejlesztéshez természetesen nélkülözhetetlen a pedagógiai kreativitás. Ehhez a pedagógust szabaddá kell tenni.

Ha sikerül a tanulókat dolgoztatni, tevékenységüket irányítani, jelentős lépést érünk el a munkára nevelés terén.

6. A tanulók motiválása

A tanulói tevékenységet motiváljuk azért, hogy a tanulók az iskolába lépéstől kezdve magukénak érezzék a kitűzött legalapvetőbb feladatokat.

Célunk azt elérni, hogy a kényszerűséget minél több vonatkozásban az önkéntesség váltsa fel. Ez biztosítja az általános iskola sikeres elvégzését és alapját képezze a tanulók későbbi tanulmányaik folytatásának. E tevékenység irányítása, szervezése, tervezése alapozza meg az önálló, kezdeményező, alkotó személyiség nevelését.

Arra törekszünk, hogy képesség szerint tanuljanak a tanulók, erősödjön a tanórai aktivitás, cél az erőhöz mért munkavégzés.

Az eredményeket, a tanulói munkát mindig értékeljük, és ügyelünk arra, ha osztályozunk, az mindig reális legyen. Az életkori sajátosságok figyelembevételével a módszerek különböző skáláját alkalmazzuk. Elismerés, plusz feladat, rendszeres számonkérés, a teljesítmény sokoldalú elemzése, értékelés, stb.

A tanulóknak szintjükhöz mért nehézségű feladatokat adunk, hogy sikerélményhez juttassuk őket.

Fontos:

- a problémahelyzet elé állítás
- a belső indítékok felkeltése
- a feladat céljának egzakt ismerete.

Lényeges, hogy örömmel, szívesen lássák el a feladatokat, érdeklődésüket felkeltsük bizonyos témák iránt. A nevelői elismerés, dicséret, biztatás, jutalmazás nélkülözhetetlen. Rá kell szoktatnunk a tanulókat, hogy bátran kérdezzenek - ez nem könnyű - . Nagyon hatásos a dicséret és a buzdítás. Szülőket a tájékoztató füzetten keresztül értesítjük a fejlődésről. Ez a módszer motivál a továbbhaladásra. A motiválás eszköze a gyűjtés, kutatómunka végeztetése. Ilyenkor megfigyelési feladatokat kapnak, amelyről be kell számolni a tanulóknak.

7. A differenciálás - csoportmunka a felzárkóztatás érdekében.

Az általános iskola általánossá tétele igen összetett, sokrétű és nehéz feladat. A legfőbb feladatunk, amelyet a törvény meghatároz.

A társadalmi fejlődés egyre magasabb igényt támaszt a fel-
mővekvő nemzedékkel szemben. Erre felkészíteni elsősor-
ban az általános iskola feladata.

Kötelező jellegéből adódóan különböző képességű, nagyon
eltérő szociális körülmények között élő, a tanulók moti-
válsága szempontjából heterogén összetételű 6- 16 éves
koru gyermekeknek kell ugyanazt a tananyagot megtanítani.
Kidolgoztuk a felzárkóztatás módszertani és szervezeti
kérdéseit. E tevékenység az egész tanév nevelő-oktató
munkájának súlyponti része. Konkrétan, egyénre szabottan,
egy-egy időszakra határozzuk meg a feladatokat. A hiányok
pótlására tudatosan törekszünk a hátrányos helyzetű tanu-
lóknál. A jobb tanulmányi munka eléréséhez használjuk a
differenciált és csoportfoglalkozást. Számonkérésnél is
alkalmazzuk a differenciálás elvét.

A tanulók képessége különböző. Célunk azt biztosítani,
hogy az osztály minden tanulója a neki megfelelő szinten
tanuljon, ezért képességeiknek megfelelően differenciálunk.
Ehhez szükséges csoportokra osztani a tanulókat és a
csoportok szintjéhez méretezni a feladatokat, - ennek alap-
ja a felmérés -.

Az osztályokban a szélsőséges heterogenitás olyan helyze-
tet teremt, amely egyesek számára siker, mások számára
kudarcc. A kudarc gátjává válik a személyiség formálásának.
A jó képességű, de a következetesen nem tanulókat beültet-
jük a jó teljesítményt nyújtók közé. A leggyengébb ké-
pességűek önbizalmát úgy növeljük, hogy szintjüknek meg-
felelő feladatokat adunk. Érzik, hogy nincsenek maguk-
ra hagyva. Ezek a tanulók is sikerélményhez jutnak, tud-
nak önállóan feladatokat megoldani, náluk is tapasztal-
ható fejlődés.

Az osztály jó tanulóinak differenciáltan plusz feladatokat adunk, olyat, hogy előrehaladásuk biztosított legyen. A követelményeket differenciálni kell: amit a jelesek megoldanak, az elégségesek belebuktak volna.

A gyenge tanulókkal a törzsanyagot saját tittatjuk el, az osztályozás a törzsanyagra vonatkozik. Mindenképpen a tanterv követelménye a mérce.

A jobbak szintjükhöz mértén többet haladnak előre a nehéz feladatok elvégzésekor. Követelik a magasabb mércét, kérik a nehezebb feladatokat.

Az igen gyenge tanulóknál számukra könnyű feladatokból indulunk ki, fokozatosan a nehezebb felé haladunk. A problémákat egyénileg oldjuk meg, a legkritikusabbnál is eredmény mutatható ki. Ha utólérik a többieket, akkor ők is nehezebb feladatot kapnak.

Elvi jelentőségű az a tény, hogy fejlődés következtében a tanuló jobb csoportba kerüljön. A csoportváltztatásnak pozitív pedagógiai hatása van.

Lényeges szempont az önállóságra nevelés. Kezdetben több segítséget adunk a gyenge hátrányos helyzetű gyerekeknek, később egyre kevesebbet.

Tudatosítjuk, hogy a tanulás, a jó munka kötelező, egyéni, de közérdek is. Rá kell szoktatnunk a helyes tanulás mód-szereire is őket, valamint a helyes időbeosztásra.

Rendkívül pozitív hatása van a dicséretnek. Ha fejlődést látunk valamelyik területen - bármilyen kicsiny is az dicsérünk.

Több gyermeknek az értelmi képessége lassabb fejlődésű. Ez fokozott törődést, tudatos fejlesztő munkát igényel. A legtöbb gondot okozza, a lassu munkatempó. Türelmeseknek kell lennünk ezeknél a tanulóknál, amíg a megfelelő készség ki nem alakul bennük.

A gyengébb képességű, váltakozó szorgalmu gyermekekre nagy mértékben hat a többség jó szemlélete. A jó tanulók szívesen segítenek a lemaradóknak, foglalkoznak velük. Az alsó tagozat felkészítő munkájának meghatározó szerepe van a felső tagozatban. Az elvégzett munkát képeségek szerint értékeljük, ami újabb biztatás a munkavégzésre.

Az alapkészségek kifejtésére fokozott figyelmet szentelünk munkatervünkben, értekezleteken, személyes beszélgetéseinkben, munkaközösségi foglalkozásokon.

Az osztályfőnökök koordináló szerepének rendkívül nagy jelentősége van. Az osztályfőnökök ismerik, látják a problémákat az osztályban, maguk is közreműködnek azok felszámolásában.

A tudatos tervezés, a mérés, a konkrét feladatmegoldáshoz nagymérvű együttműködés kell. Nevelőtestületünk ennek érdekében a tanítási óra szerves részeként, de azon kívül is pótolja a hiányos alapismereteket.

8. A korrepetálások hatékonysága, helyes értelmezése

A korrepetálás helyes, korszerű értelmezése feltételezi, hogy a pedagógus és a gyermek komplex módon való együttműködésének tekintsük. A cél a hiányzó ismeretek pótlása mellett a gyermek egész személyiségének hatékony fejlesztése. A személyiségfejlesztést azért hangsúlyozom, mert a korrepetálás tulajdonképpen kompenzáló nevelés. Képessé teszi a tanulót a tanítási órán folyó nevelőhatások befogadására.

Ha így nézzük, bővült gyakorlatunkban a korrepetálás funkciója: az alapismeretek pótlása mellett különböző képességek fejlesztésére irányul. Nemcsak azt a gyermeket korrepetáljuk, aki gyengén tud olvasni, vagy számfogalmai hiányosak, hanem azt is, akinek viselkedésében látunk olyan zavarokat, amelyek gátolják a fejlődésben, a közösségbe való beilleszkedésben.

Korrepetálásokon a tanulók hiányos ismereteit pótoljuk. Oda csoportosítjuk az órákat, ahol a legnagyobb a szükség, ahol legnagyobb a lemaradás. Iskolánkban 60 a korrepetálásokra szánt órák száma ciklusonként. A korrekció igen szükséges, hatásos módszer.

A korrepetálásokon általában 3-4 tanuló vesz részt, tehát egyénre szabott feladatokat tudunk számukra adni, látjuk, hol van a hiányosság, milyen képességeket kell leginkább fejleszteni. Ennek következtében a tanulók további munkája sikeresebb, eredményesebb. Kialakul az önálló munkára való képesség is.

Lényeges, hogy megértessük a tanulókkal a korrepetálásokat jelentőségét, ne érezzék kényszernek. Nem elég kijelenteni: ma korrepetálást tartunk, aztán várni, hogy majd jönnek. Gondosan ki kell választani azokat a tanulókat, akiknek szükségük van korrepetálásra, s a nevelőnek tudnia kell, hogy a felzárkóztatás érdekében milyen hiányosságokat kell pótolnia.

Ezért már a korrepetálásra való felkészüléskor meg kell terveznie, hogy mit fog tenni, miféle eszközt fog igénybevenni. Ennek során miféle felszerelésre van szükségük a korrepetálásban résztvevőknek: mit fognak csinálni, ki-nek, milyen mértékben fog segítséget nyújtani, melyik tanulónál igyekszik maximális önálló tevékenység elérésére.

Figyelembe vesszük a korrepetálás vezetésekor, hogy fáradt gyermekekkel van dolgunk, s azt, hogy a korrepetálás nem tanítási óra.

A tanulók problémáit mindenkor meghallgatjuk, elmagyarázzuk a számukra meg nem értett feladatokat. A korrepetálások tudatosan szervezettek és eredményesek is. A tanórán tanultakat kiegészítik, alkalmat adnak a gyakorlásra, s így a hátrányos helyzetű tanulók valóban elérik a tantervi követelményeket, ennek következtében magasabb osztályba jutnak.

Figyeljük meg, az alábbi tanulóknál a korrepetálás hatékonyságát!

Sinka Gábor 1.o. tanuló

Óvodába beiratták, de nem járt, mert nem tudott a közösségbe beilleszkedni. Ennek következtében az általa elsajátított ismeretanyag igen szegényes volt. Matematikából ötös számkörben tudta elvégezni az összeadást és a kivonást, tizig tudott folyamatosan számolni. Most a 20-as számkörben elvégzi az összeadást és a kivonást. Magyarból igen gyér volt a szókincse, keverte a betűket. A pontos betűismeret után sok gondot okozott a betűk kapcsolása. Rendszeres korrepetálások hatására elsajátította a kapcsolást. Ma már megfelelően olvas, és azt vissza is tudja mondani.

Ábel Zoltán 1.o. tanuló

Rendkívül gátlásos, szorongó, akinek ezek a tulajdonságai rányomják bélyegét a tanulmányi előmenetelére. Igen nehezen sajátította el az új ismereteket mind magyarból, mind matematikából.

Magyarból írásnál és olvasásnál egyaránt betűtévésztesi problémái voltak. Írásból nem tudott másolni, a betűket külön írta le. 2-3 betűs szavakat nem tudott leírni.

Rendszeres korrepetálással elértük, hogy ezek a hiányosságok megszűntek. Írás felmérő dolgozata 100 %-os lett.

A betűket már olvasásnál sem téveszti, olvasása megfelelő.

Matematikából a számok keverése, az alapvető műveletek elvégzése okozott gondot. Elmondhatjuk, hogy ezek a problémák is megszűntek, mert ebből a tantárgyból is 80 %-os lett a felmérése.

Provics Attila 1.o. tanuló

Értelmi képességei igen gyengék, év elején sok betűt és számjegyet tévesztett, vagy nem tudott. Az alapl műveleteket szintén nem tudta. Minden nap korrepetáltuk magyarból és matematikából. Matematikából el tudja végezni 20-as számkörben az alapl műveleteket. Problémát jelentenek azok a feladatok, amelyek a logikus gondolkodást igénylik.

Magyarból az írása igen gyenge, ez annak is tulajdonítható, hogy munkáját rendszeresen összezsapja. Az olvasása kifejezetten jó.

9. A fizikai dolgozók gyermekeinek középiskolára előkészítő tanfolyamának szervezése

A hátrányos helyzetű, jó képességű tanulók felzárkóztatása érdekében középiskolai előkészítő tanfolyamokat szervezünk magyar nyelv és irodalomból, orosz nyelvből és matematikából.

Már 7. osztályban kiválogatjuk a fizikai dolgozók, középfoku oktatási intézményekben történő továbbtanulásra alkalmas gyermekeket. Meggyőzzük őket, a szülőket is továbbtanulásuk egyéni és társadalmi fontosságáról.

Tanulóink jelentkeznek ezekre a tanfolyamokra.

Létszámok:

magyar nyelv és irodalom:	15 fő
orosz nyelv:	12 fő
matematika:	14 fő

A foglalkozások középpontjába az ismeretek megszilárdítását, a nagyobb áttekintőképesség kialakítását, illetve a feladatmegoldásokat állítjuk.

Az oktatás a szintrehozásért folyik. Egy tanuló legfeljebb két tanfolyamon vehet részt.

Interjút készítettem három tanulóval arról, mi a véleményük az előkészítő tanfolyamokról, mennyiben segíti a továbbtanulásukat.

Gazdag Éva 8.o. tanuló

Félévi eredménye kitűnő volt, magyar - orosz előkészítőre jár. Édesanyja a Barneválnál dolgozik, mint szakmunkás, édesapja az Állami Gazdaság gépkocsivezetője.

Éva tanulmányi munkája mellett igen aktív más tevékenységekben is. Ő az Uttörőtanács elnöke, több iskolai tanulmányi versenyen vett részt. Sok az iskolai elfoglaltsága. Otthon két órát tanul.

Miért jársz középiskolai előkészítőre?

A továbbtanulásnál nagy hasznát veszem, átismétlem az egész felső tagozatos anyagot, mert sokat felejtünk.

Oroszból gyarapszik a szókincsem, nyelvtani ismereteim bővülnek, jobban megtanulom az igeragozást.

Magyarból megismerem az írók, költők műveit, gyarapszik a szókincsem, szilárdabbak lesznek a nyelvtani ismereteim. A tananyaghoz pluszt is kapunk. Jobban hozzá tudunk szólni bármilyen problémához. Biztos, hogy segítségemre lesz a továbbtanulásnál.

Tanár szeretnék lenni, magyar-orsz szakos. Azt hiszem, az itteni alap elég lesz ahhoz, hogy ezt el is érjem.

Gyenizse Pál 8.o. tanuló

Édesapja központifűtés-szerelő, édesanyja adatrögzítő a Kötöttárugyárban. Ebben a félévben volt először kitűnő a felső tagozatban.

Hogyan érted el a kitűnő szintet?

Elég sokat tanulok, 3-4 órát naponta. Lényegében megérttem az iskolában az anyagot, otthon megszilárdítom azt.

Megnyertem az iskolai matematikai tanulmányi versenyt, most készülök a városira. Matematika és magyar középiskolai előkészítőre járok.

Mit adnak ezek számodra?

Gondolkodtató feladatok vannak. Külön előkészítést is kapok a városi versenyre. Felkészít a középiskolai tanulmányokra, olyat is hallunk, amiről órán nem tanulunk. Az ott tanultakat megérttem, a szükséges alapot megkapom. Jobban felelevenedek előttem a korábbi anyag, otthon nehezebb lenne egyedül megtanulni, mert az iskolában irányítanak.

Gimnáziumba megyek, kertészmérnök szeretnék lenni.

Szüleimnek is tetszik ez, de tulajdonképpen az én választásom.

Palásti Jenő 8.o. tanuló

Édesapja asztalos, jelenleg telepvezető a Malomipari Vállalatnál, de zömmel fizikai munkát végez.

Az édesanya munkaügyi előadó a GANZ-MÁVAG-nál.

Milyen előkészítésre jársz, és ez mennyiben segít a fejlődésben?

Magyar, matematika előkészítőre járok. Négyes tanuló vagyok. Biztonságérzetet adnak ezek a tanfolyamok, erre tudok a középiskolában is támaszkodni, megfelelő alapot biztosítanak.

Olajbányász szeretnék lenni, ez egyezik szüleim el-képzelésével is. Több elgondolásom volt, mire itt kötöttem ki. Ugy érzem, ennek a pályának van jövője Kiskunhalason.

Jobb eredményt is el tudnék érni, mert az iskolában megértem az anyagot, a tanítási órák változatosak, szorgalmasabbnak kellennem. A második félévben jobban fogok tanulni.

10. A szakkörök

A tanulók igényeinek megfelelően egyéni és közösségi tevékenységből eredő szakirányú érdeklődésének kielégítésére, képességeik fejlesztése, pályaválasztásuk elősegítése céljából szakköröket működtetünk.

A szakkörnek tagja lehet minden tanuló, akit érdeklődésénél fogva az uttörőcsapat, az osztályfőnök erre alkalmasnak tart.

Iskolánkban működő szakkörök:

Magyar	20 fő
Matematika	14 fő
Fizika	15 fő
Képzőművész	18 fő
Honvédelmi	19 fő

A szakkörök lehetőséget biztosítanak az egyéni képességek kifejlesztésére.

A tanulók nyilatkozata a szakkörök jelentőségéről:

Farkas Éva 8.o. tanuló:

Matematika és fizika szakkörre járok. Édesanyám a Kiskunhalasi Háziipari Szövetkezetben dolgozik, mint varrónő. Édesapám a MÁV-nál mozdonyvezető. Négyes-ötös tanuló vagyok. Pedagógus szeretnék lenni, ebben magam döntöttem. A szakkör fejleszti ismereteimet. A fizika szakkörre különösen szeretek járni, mert nagyon érdekes dolgokat figyelhetek meg, sok kísérletet végzünk. A szakkörnek nagy jelentősége lesz majd továbbtanulásomban.

Török Zoltán 8.o. tanuló:

A matematika szakkör tagja vagyok. A szakkör sokat segít, hiszen a nyolcadikban tanult feladatok egy részét már korábban megismertem. Azért is szeretek oda járni, mert fejleszti a logikámat. A továbbtanulásban segít legtöbbször, hiszen néhány középiskolai feladatot is megoldunk, amit, ha nem értünk, a tanárnőnk elmagyaráz. Mivel elektromossági szakközépiskolában szeretnék továbbtanulni, ahol a fizika mellett a matematika a második fő tantárgy, sok hasznát veszem a szakkörnek.

Szüleimmel egyetértésben választottuk ezt a pályát, remélem, hogy a jó négyes eredmény elég lesz a felvételhez.

Lakos László 8.o. tanuló:

Technika szakkörre járok. Itt megismerkedem a famunkával, az elektromosság alapjaival, különféle szerelést végzünk, ennek következtében kezűgyességem is fejlődik. Mindez hasznomra válik, a szakmában tovább tudom fejleszteni. Autószerelő akarok lenni. Édesanyám a cukrászdában dolgozik, a háztartásban is sok mindenre megtanított. Édesapám lakatos, már kiskorom óta tanít a különböző szerelésekre.

11. A tanév végi pótló foglalkozások szervezése

A miniszteri állásfoglalás értelmében tanév végén pótló foglalkozásokat szervezünk. Ez célirányos megoldásnak látszik az 1, vagy 2 tárgyból elégtelenre állók hiányainak pótlására. Tulajdonképpen a differenciált foglalkozásnak egyik megoldása.

A tavaszi szünet után - miután a nevelők az előző hónapok differenciált munkája után már számba vették osztályonként és tantárgyanként a segítségre szorulókat - fokozott figyelemmel segítik a gyenge tanulókat. Tervszerűen, rendszeresen foglalkoznak velük a tanítási órákon és a tanítási órákon kívül is.

Azokat a tananyagrészeket gyakoroljuk, amelyek szükségesek az év végi követelmények eléréséhez.

A foglalkozások eredményesnek mondhatók, az 1-2 tárgyból bukott tanulók száma, - ahogy korábban láttuk, - lényegesen kevesebb.

12. Az otthoni tanulás előkészítése

A tanulók egy részének otthoni tanulását a szülők nagymértékű elfoglaltsága, illetve felkészültségük hiánya miatt csaknem teljes egészében az iskolának, az osztályfőnöknek, a szaktanárnak kell motiválnia, megszerveznie. Odafigyelést kíván a folyamatos, rendszeres tanulásra szoktatás.

Több osztályban felmerült problémaként, hogy az otthoni tanulás nem megfelelő, illetve hiányos, vagy el is marad. Éppen ezért a tanulást előkészítjük. Megismertetjük a tanulókkal a helyes tanulás módszerét, a munkafüzetek otthoni használatát. Az órán elkészített, jó, rendszerezett vázlat elősegíti a megértést. Pontosan körülhatároljuk, mi a feladat. A szükséges utbaigazítást megadjuk, tudatosítjuk, mit fogunk számonkérni a következő órán.

Lényeges az, hogy a tanulók értsék meg, mit kell elkészíteni, megtanulni. A házi feladatokat pontosan meghatározzuk, a megértéshez az utbaigazítást megadjuk az órán.

Differenciált házi feladat adással az önálló munkát tesszük lehetővé, és követeljük is meg.

Ha a gyenge képességű tanulónak túlméretezett feladatot adunk, természetes, hogy önállóan nem tudja

megoldani. Ezért kell egyénre szabott feladatokat adnunk. Egyéni módszereket dolgozunk ki tantárgyanként, és tanulónként. Meghallgatjuk a tanulók problémáit, és így megtudjuk, miért nem tud a gyerek elkészíteni bizonyos anyagrészeket.

13. A szülők megnyerése a cél érdekében

A nevelésben az egyik legfontosabb tényező a hátrányos helyzetű tanulók szüleinek megnyerése. A szülői értekezleteken, családlátogatásokon állandó megbeszélési szempontunk, hogyan, mennyit dolgozzon a gyerek otthon. Minden tanulónak legyen rábízott feladata.

A szülőket, amennyire csak tudjuk, bevonjuk a pedagógiai munkába. Sajnos, jó részük nem törődik sem a gyermekkel, sem az iskolával. Olyan szülő is van, aki azt sem tudja, ki a gyermekének az osztályfőnöke.

Nehezen oldható fel ezen szülők közömbössége, egy részük csak alkalmanként foglalkozik a gyermekével, másrésze egyáltalán nem.

Éppen ezért következetesen végezzük a családlátogatásokat, s ezzel is szorosabbá fűzzük a család és az iskola kapcsolatát.

Szülői értekezleteken felvilágosító munkát végzünk, minden alkalommal egy-egy aktuális nevelési témát dolgozunk fel. Tudatosítjuk, hogy a gyermekek legfőbb feladata a tanulás. Többen az iskolától várnak el minden oktatási tevékenységet, a szülők egy része azt sem kérdezi meg, mi a feladat? Elkészítették-e? Pedig meg kellene adniuk a segítséget, az ellenőrzést. Néhányan azzal védekeznek, hogy ők nem tudnak segíteni, - ez igaz is lehet, de ellenőrizni mindenképpen tudnak.

A szülői segítség igen kevés, akik segítenek, azok inkább a jó tanulók szülei. Ha megkérdezzük, miért nem segítenek, a válasz az, hogy sok az elfoglaltság.

Gyermekek egy részét dolgoztatják is.

Nem alakulnak ki a tanulóknál a legalapvetőbb viselkedési formák, illemszabályok sem. Ezt kell pótolnunk.

Minden lehetőséget megragadunk a szülők felvilágosítása érdekében - fogadóóra, szülői értekezlet, egyéni beszélgetés, stb.

Ismertetjük a nevelési- oktatási terv követelményeit, az iskola házirendjét, elvárásait.

Megismertetjük az egyes tantárgyak követelményeit is.

Azért, hogy meggyőződjenek gyermekük tudásáról, előrehaladásáról, nyílt napokat szervezünk. Ekkor bemennek a tanítási órákra, egyéb foglalkozásokra.

Április végén - miután elemezte a tantestület a tanulók tanulmányi eredményét - a bukásra álló tanulók szüleinek tartunk szülői értekezletet. Meglepően sokan jelentek meg ezen az elmúlt évben. Ott elmondjuk, mit tesz az iskola annak érdekében, hogy ezek a tanulók megfeleljenek a minimális követelményeknek, s mi az elvárásunk ennek érdekében a szülőktől. Hogy a szülők is ilyenkor komolyan veszik az itt megbeszélteket, bizonyíték az, hogy jelentősen csökkent tanév végére a bukások száma.

Mindenképpen tudatosítjuk a szülőkkel, hogy nevelni, eredményeket elérni csak közös összefogással tudunk, s örömdetes az, hogy egyre többet meg tudunk nyerni a célnak, végeredményben a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása érdekében.

14. A napközi felzárkóztató tevékenysége

A tanulmányi munka:

A napköziotthon a dolgozó szülők gyermekeinek a tanításon kívüli időben nyújt otthont.

Kiegészíti, pótolja a családi otthont.

Feladata a gyermek mindenoldalú harmonikus fejlődésének elősegítése.

A nevelők maximálisan segítik azokat a tanulókat, akik erre legjobban rászorulnak, akiknek otthon a szülők nem tudnak segíteni a tanulásban.

A tanulmányi munkát egységes eljárások alapján, foglalkozási tervek szerint végezzük. A terv az osztályvezetők tanmeneteire épül, amely kiegészíti a tananyagot. Így a tanulmányi munka gerincét - a házi feladatok elkészítésén kívül - a tanulók iskolai munkára való felkészítése jelenti. A tanulási idő védettségét napi 1-2 órában biztosítjuk. A gyengyebbekkel ezen túlmenően is foglalkozunk. Sok hátrányos helyzetű tanulón segítettünk így, akik a napközi nélkül képtelenek lettek volna lépést tartani osztálytársaikkal.

A napközis nevelők szoros kapcsolatot tartanak az osztályvezetőkkel. A problémákat, feladatokat közösen beszélik meg, s a lehetőségekhez mérten megoldják.

A szabadidős foglalkozások:

A szabadidős foglalkozások sokrétűek, színesek.

Ezeknél a foglalkozásoknál - munka, kulturális játék, sport - elsősorban a tanulók öntevékenységre, aktivitására, gyűjtőmunkájára támaszkodunk.

A hátrányos helyzetű tanulók személyiségfejlődéséhez jelentősen hozzájárulnak a közművelődési intézmények - könyvtár, muzeum, művelődési központ stb. - látogatásai is.

15. A beszédkésztség fejlesztése

A tanulók értő olvasási készség szintje a szervezett fejlesztési programok következtében folyamatosan fejlődik. Ez a fejlődés azonban nem mindig egyenletes és nem mindig éri el a kívánt mértéket.

A gyenge tanulmányi eredmény elsődleges oka a nem megfelelő olvasási szint.

Mit teszünk az olvasási képesség fejlesztése érdekében?

Az értelmező olvasás fejlesztésének programját összehangolt nevelőtestületi tevékenységgel szervezzük.

A felolvasásban, az igényes, értelmező olvasási szint elérésére törekszünk.

Nagy gondot fordítunk a szóbeli megnyilatkozások önállóságára, igényes nyelvi megformálására.

A rövidebb tanulói megnyilatkozások is felépítettek, megszerkesztettek legyenek.

Minél több lehetőséget adunk a tanulóknak a téma önálló kifejtésére.

Az írásbeli fogalmazásokban lehetőséget adunk a tanulóknak a saját gondolataik elmondására, egyéniségük kibontakoztatására. Minden alkalmat kihasználunk a tanulók beszédfejlesztésére, a szóbeli kifejezőképesség gyakorlására. Jelentős e tekintetben a szóbeli számonkérés.

A beszédkésztség fejlesztését különösen fontos szereppel építjük be a magyar nyelv és irodalom tantárgyakba, de más órákba is.

A tanmenetbe beépített beszédművelő órák sokat segítenek e témában.

Az iskolai munkának nincs is talán olyan területe, ahol ne lehetne csiszolni, fejleszteni a tanulók beszédét.

A tanulók állandóan folyamatosan beszámolnak az olvasottakról. Lényeges, hogy értsék, amit olvasnak.

Szóbeli és írásbeli fogalmazáson igyekszünk elérni, hogy a tanulók jól szerkesztett mondatokban világosan fejezzék ki gondolataikat.

16. Az eredmények értékelése magyarból és matematikából

A hátrányos helyzetű tanulók felzárkoztatásának pedagógiai kérdéseit úgy vizsgáljuk, hogy minden egyes gyermek eredményeiről, hiányosságairól pontos információt kapjunk a nevelés - oktatás folyamatában. Csak úgy tudjuk pontosan megismerni a tanulókat, s az eredményekből, hiányosságokból meghatározni a következő feladatokat.

Ennek érdekében felmérést végeztünk magyarból az 1981/82-es tanév elején és félévkor, matematikából 1980/81-es tanév elején és év végén. Az eredményvizsgálatba magyarból az 5-8. osztályokat vontuk be. Ez tizenkét osztályt - minden évfolyamon három - és 412 tanulót érintett. Ebből 125 hátrányos helyzetű.

17. Magyar-nyelv és irodalom

Az olvasás felmérést az alábbi szempontok alapján végeztük:

A felmérés két órában történt.

- 1 óra hangos olvasás
- 1 óra néma olvasás

Hangos olvasás

Kijelöltünk 2-3 ismeretlen olvasmányt. A tanulók ezeknél könyvjelzőt helyeztek el.

A könyvek csukva vannak csak az nyitja ki, aki éppen olvas, és a nevelő mutatja meg, hogy hol folytassa.

Minden tanuló 5-6 mondatot olvas.

Értékelés:

1. folyamatos

értelmes = 3 pont, jó
hibátlan

2. folyamatos

értelmes = 2 pont, közepes
hibás

3. hibátlan = 1 pont, gyenge
szóképes

5. hibás

szóképes = 0 pont, elfogadhatatlan

Néma olvasás

Kijelölünk egy ismeretlen, de a tanulók színvonalának megfelelő olvasmányt, amelyet kb. 10 perc alatt el tudnak olvasni.

Az olvasás befejezése után 3 kérdés alapján írásban felmérjük, megértette-e amit olvasott. A kérdéseket előre a táblára írjuk, vagy kivetítjük írásvetítővel és folyamatosan írják a választ.

Értékelés

Minden feladat 3 pontot ér.
Összesen ez tehát 9 pont.

Jó	8-9 pont
Közepes	6-7 pont
Gyenge	4-5 pont
Elfogadhatatl.	0-3 pont

Az olvasási készség értékelése.

Hangos + néma olvasás pontszám = olvasási készség
Összesen: 12 pont

Értékelés:

Jó	11-12 pont
Közepes	8-10 pont
Gyenge	5- 7 pont
Elfogadhatatl.	0- 4 pont

Helyesírás

A helyesírás felmérése önálló fogalmazás, vagy tollbamondás alapján történik.

Értékelés

0 - 5 hiba	biztonságos
6 -10 hiba	ingadozó
11- 15 hiba	gyenge
16-tól	elfogadhatatlan

A hangos olvasás értékelése százalékban:

	<u>1981. szeptember</u>	<u>1982. január</u>
5.a. oszt.	58	68
5.b. oszt.	66	70
5.c. oszt.	69	67
6.a. oszt.	65	61
6.b. oszt.	61	77
6.c. oszt.	55	71
7.a. oszt.	74	72
7.b. oszt.	80	72
7.c. oszt.	63	55
8.a. oszt.	70	83
8.b. oszt.	68	80
8.c. oszt.	59	62
5-8. oszt.	<u>65</u>	<u>70</u>

A hangos olvasás célja, hogy a tanulók értelmesen, kifejezően, hibátlanul olvassanak. Igyekszünk megszerettetni a könyvet, leküzdeni az érdeklélenséget.

A felmérés alapján egyértelműen bizonyítható a fejlődés. Az év eleji 65 %-os eredmény 70 % lett. Annak ellenére, hogy néhány osztályban visszaesés is tapasztalható, a legtöbb osztályban fejlődésről számolhatunk be. Különösen figyelemre méltó e tekintetben az 5.a, a 6.b, c, a 8.a és b. teljesítménye.

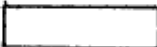
A néma olvasás értékelése százalékban:

	<u>1981. szeptember</u>	<u>1982. január</u>
5.a. oszt.	43	71
b. oszt.	49	56
c. oszt.	49	67
6.a. oszt.	40	58
b. oszt.	38	56
c. oszt.	41	52
7.a. oszt.	64	57
b. oszt.	73	80
c. oszt.	53	57
8.a. oszt.	49	75
b. oszt.	46	64
c. oszt.	30	42
<hr/>		
5-8 oszt.	48	61

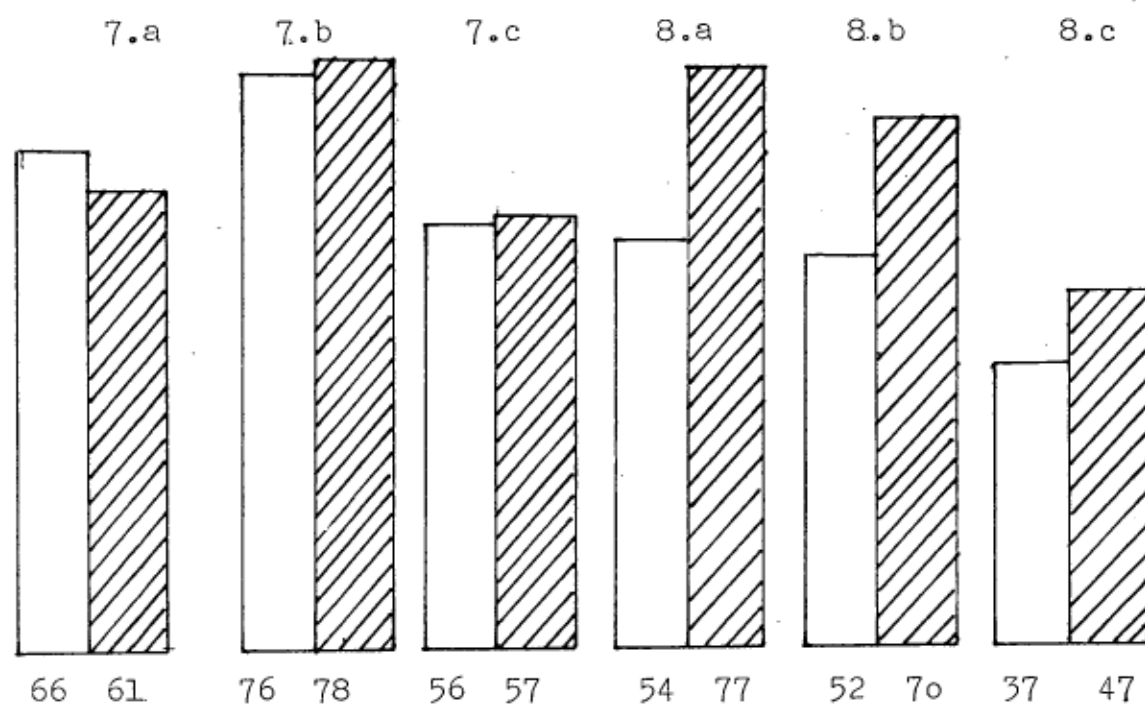
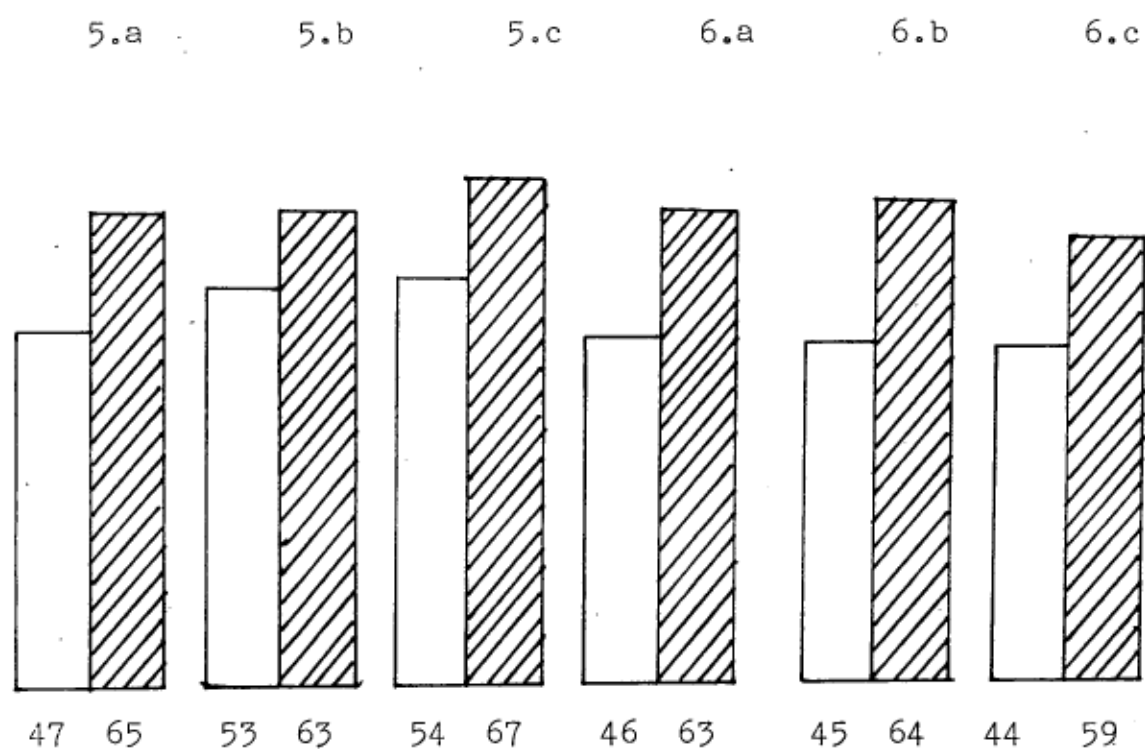
Nagyon lényeges, hogy a tanulók a némán olvasott szöveget megértsék, hiszen a megértés alapja a tanulásnak. Az értő olvasás lényegesen nagyobb fejlődést mutat, mint a hangos olvasás - 13 %-ot.

Egy osztály kivételével mindenütt javulás tapasztalható. Az 5.a, c, a 6.a, b, c, a 8.a, b, c teljesítménye kiugró.

Az olvasási készség eredményei %-ban:

1981. szept.

1982. január

A cél az, hogy a tanulók váljanak rendszeres olvasókká, tudjanak gyönyörködni az irodalmi alkotásokban. Olyan anyanyelvi műveltséget kell adnunk, amely megfelelő alapja lehet a hátrányos tényezők okozta nyelvi hiányosságok kiegyenlítésének, és hozzájárul ahhoz, hogy egyenlő esélyeket adjunk a további tanulásban.

Az olvasási készség az 5-8. osztályokban 1981. szeptemberében 52,5 %, 1982. januárjában 64 %. Tehát 11,5 %-os a javulás.

A helyesírás értékelése %-ban:

1981. szeptember

	Biztonságos	Ingadozó	Gyenge	Elfogadhatatlan
5.a. oszt.	21	15	26	38
b. oszt.	8	16	18	58
c. oszt.	8	11	13	68
6.a. oszt.	27	38	14	21
b. oszt.	24	15	29	32
c. oszt.	14	19	19	48
7.a. oszt.	15	36	4	44
b. oszt.	30	13	20	37
c. oszt.	7	10	7	76
8.a. oszt.	26	19	19	33
b. oszt.	24	24	10	42
c. oszt.	13	10	10	67
5-8. oszt.	18,08	18,83	15,75	47

A helyesírás értékelése %-ban:

1982. január

Biztonságos Ingadozó Gyenge Elfogadhatatlan

5.a. oszt.	40	21	13	24
b. oszt.	50	20	0,5	25
c. oszt.	54	16	13	17
6.a. oszt.	30	23	17	30
b. oszt.	50	18	16	16
c. oszt.	54	10	18	18
7.a. oszt.	21	25	25	29
b. oszt.	24	24	24	28
c. oszt.	7	22	10	61
8.a. oszt.	32	25	17	25
b. oszt.	27	27	6	40
c. oszt.	4	24	31	41
5-8. oszt.	32,75	21,25	15,83	29,5

A tanulók helyesírása lassu fejlődést mutat. Nem alakult ki eléggé a nyelvtani ismeretek és az alkalmazási területek közötti megfelelő kapcsolat. A helyesírási alapelvek követése még nem vált a tanulók gyakorlatává. Éppen ezért a megismerés folyamatában az egyéni bánásmód elvét alkalmazzuk, következetesen.

A füzetek minden nevelő által gyakorlott fejlesztő értékű javítása, javíttatása követelmény.

A helyesírás fejlesztése minden nevelőnek feladata.

Magas az elfogadhatatlan helyesírók száma, szeptemberben 47, %. Ez félévben 29,5 %, tehát 17,5 %-os a javulás - ez jelentős. Ennek ellenére még mindig magas az elfogadhatatlan helyesírók % aránya. A gyenge tanulóknál kis visszaesés van, az ingadozók száma emelkedett.

A hátrányos helyzetű tanulók teljesítményének értékelése osztályonként.

A felmérési feladatokat az 1-2-3-4-es számú melléklet tartalmazza.

5.a. osztály: /5. sz. táblázat/

Ebben az osztályban 12 hátrányos helyzetű tanuló van.

Év elején az elérhető pontszám 108 volt, ebből 36 pontot értek el, ez 33,3 %. Félévkor 120 pontból 75-öt értek el, ez 62,5 %. 29,2 %-os a javulás.

A helyesírás hibapontjainak száma 21,1 %-ról 15,2 %-ra csökkent.

Néhány tanuló részletesebb jellemzése:

Bartos Tünde osztályt ismételi. Eredménye 33 %-ról 59 %-ra javult. Az idén rendeződtek a családi körülményei. Ez tanulmányi előmenetelén is meglátszik. Az osztályközösség, amelybe került, pozitív hatással van rá. 22 osztálytársával napközis, akik kötelességtudó gyermekek többségükben pozitív irányban befolyásolják. Ha valamit nem ért, segítséget kér tőlük. Kezdi leküzdeni gátlásosságát. Bár gyenge képességű, a befektetett munka jegyekben még nem egészen úgy realizálódik, ahogy szeretné. Az osztályfőnök nem úgy kezeli, mint bukottat, ennek következtében jobban be tud illeszkedni a közösségbe. Az írás javítása érdekében szeptembertől kezdve van külön szorgalmi füzet. Becsülettel ír minden-nap. Az osztályban megszervezték a tanulók egymás közötti segítségét, így a közösség sokat segít neki. A tanárának magánbeszélgetés folytán sikerült az olvasás iránti érdeklődést felkelteni, olvasza az ajánlott irodalmat.

Jakab László: nagyon nehéz helyzete van, az otthoni tanulási viszonyai nem elfogadhatóak, az osztályban működő tanulócsoporton belül tanul. A szülőket nem lehet meggyőzni, hogy irassák be napközibe. Jó szándéku, törekvő gyerekek, de család kulturális színvonala, a művelődéshez való viszonya olyan alacsony szinten van, így az iskola, az osztályközösség is nehezen tudja pótolni azt.

Hunyadi János: osztályt ismétlő tanuló. A bukása hátrányos családi körülményekből fakad. Naponta 14 km-t kerékpározik. Nem tanult meg olvasni az alsó tagozatban rendszeren, írásban az egyszerű szavakat sem képes helyesen leírni.

Bottyán Csilla jó képességű, szorgalmas, példamutató tanuló. Szegedről jött, családi helyzetéből adódóan vált hátrányos helyzetűvé. Példamutató szorgalma jó hatással van a többiekre, segítőkész.

Rendszeresen, naponta ezeknél a tanulóknál a nagy hiányosságot külön foglalkozásokon is igyekszünk pótolni. A konkrét gyűjtőmunkába is bevonjuk őket, többen hoznak Móra, Mikszáth, Gárdonyi könyveket az irodalomórákra.

5.b. osztály /6. sz. táblázat/

Elérhető pontszám év elején 120, félévben is 120.

Elért pontszám szeptemberben 54, januárban 49. Összesen 45 %-ról 40,8 %-ra csökkent a teljesítmény. A helyesírási hibapontok száma viszont 31,8 %-ról 18 %-ra csökkent. 10 a hátrányos helyzetű tanulók száma.

5.c osztály /7. sz. táblázat/

A hátrányos helyzetű tanulók száma 9. 42,7 %-ról 44,4 %-ra javítottak.

Az elérhető 96 pontszámból 41-et teljesítettek év elején, félévkor 108-ból 48-at. Helyesírásból 39 %-ról 12,5 %-ra javítottak.

Olvasásból a, c osztályokban javulás, a b. osztályban minimális visszaesés tapasztalható.

Helyesírásból minden osztályban jelentősen csökkent a hibapontok száma, % aránya.

A Tanterv szerint az új anyag rendkívül sok, óriási az olvasmány anyag, s ez különösen a hátrányosokat érinti érzékenyen.

Viszonylag kevés a gyakorlásra jutó óraszám.

Mit teszünk az olvasási készség fejlesztéséért?

- könyvtár gyűjtése
- tanári korrepetálás
- minden hátrányos helyzetű tanuló könyvtári tag
- napközben olvasás gyakorlása
- néma olvasási beszámolók

Helyesírás:

Minden osztályban javulás tapasztalható.

Javulás okai:

- külön helyesírási füzet vezetése, tipushibák állandó javítása
- egymás házi füzetének javító ellenőrzése
- a hibák nyelvtani magyarázata
- nehéz helyesírásu szavak gyűjtése, írása

6.a osztály /8. sz. táblázat/

Hét a hátrányos helyzetű tanulók száma. 26,2 %-ról 38 %-ra javítottak. Elérhető pontszám mindkét felmérés-kor 84, az elért év elején 22, félévkor 32 volt. A helyesírás 11,6 %-ról 12,7 %-ra módosult, tehát kissé visszaesett.

1 tanuló rontott, 2 ugyanazt a teljesítményt nyújtotta, mint év elején, 4 tanuló pedig javított.

6.b osztály /9. sz. táblázat/

Szeptemberben az elérhető 192 pontból 66 pontot értek el a hátrányos helyzetűek. Ez 34,3 %. Félévkor 180-ból 91-et. Ez 50,5 %, 16,2 %-os javulás. A helyesírási hibapontok száma 21,3 %-ról 19,8 %-ra csökkent. Ebben az osztályban 16 a hátrányos helyzetű gyermek, majdnem az osztály fele. 12 tanulónál fejlődés tapasztalható. 4-en az idén jöttek iskolánkba olyan alaphiányosságokkal, hogy rendszeres korrepetálással is nehéz behozni a hátrányt. Korrepetáláson úgy javítjuk a helyesírási készséget, hogy rendszeresen egy adott témáról önállóan készítenek fogalmazást. Mindegyiken közösen beszélnek meg a problémákat, s javítanak.

6.c osztály /10. sz. táblázat/

Az olvasási készség év elejétől félévig 11,1 %-kal javult. 15 hátrányos helyzetű tanulóból 6 tanulószobára jár. Az olvasási készség 30,5 %-ról 41,6 %-ra nőtt. Az elérhető pontszám év elején 180, félévben 156. A teljesített: év elején 55, félévben 65 volt. A helyesírási hibapontok száma: év elején 26,2, félévkor 29,1.

A tanulószobások a feladatok zömét az iskolában tanulják meg, amely sok olvasással jár. Hangosan is, némán is sokat olvasnak. A jobbak plusz feladatot kapnak, amelyekről be kell számolniuk.

A helyesírást javítják a nevelők, amelyet a tanulók is javítva, újra leírnak. Az önálló feladatok javítását is végzik, hol a nevelő, hol a jobb tanulók felügyeletével.

7.a osztály /11.sz. táblázat/

84 pont volt mindkét felméréskor az elérhető pontszám.

Év elején 45-öt, félévkor 41-et értek el. Ez összesen 53,5 %-ról 48,8 %-ra való visszaesést jelent. A helyesírás hibapontjainak száma 18,6 %-ról 16 %-ra csökkent. A hátrányos helyzetű tanulók száma 8 fő.

A legszembetűnőbb visszaesés Ertényi Gábornál tapasztalható, aki ebben a tanévben ismétli a 7. osztályt. Valószínű ebből származik a tanuló negatív hozzáállása a tanuláshoz. A tanórák legtöbbször teljes érdektelenséget mutat a tantárgy iránt, az osztályfőnöknek és a szaktanároknak magánbeszélgetés után kell kideríteni a további visszahúzó okokat.

Fülöp Erika visszaesésének egyik oka lehet, hogy a tanuló nem az iskolai munkát tekinti elsődlegesnek. Szülei egyáltalán nem törődnek azzal, hogy hol tölti idejét az iskolán kívül.

Tóth László figyelmetlen tanuló. Nem törekszik a jobb teljesítmény elérésére. Keveset olvas, inkább játékkal tölti el a szabad idejét.

Kőrösi Ildikó, Solti Ágnes és Vida Zoltán esetében képességüket és szorgalmukat ismerve, várható javulás. Figyelmetlenségüknek köszönhető az év elejével azonos eredmény.

7.b osztály /12. táblázat/

55,5 %-ról 65,7 %-ra javítottak a hátrányos helyzetű tanulók. 108 volt az elérhető pontszám mindkét esetben. Év elején 60, félévkor 71 pontot értek el. A helyesírás hibapontjainak száma 21,4 %-ról 17,7 %-ra javult. Ebben az osztályban 9 hátrányos helyzetű tanuló van. A legjelentősebb javulás Opóczy Anikónál figyelhető meg, aki szorgalmas, becsületes munkával emelte eredményét 100 %-ra. Családja visszahuzó erő, igyekeznek gyermeküket a közösségi munkából visszatartani, s nem tartják fontosnak a tanulást. A kislány ennek ellenére érdeklődő, szeret olvasni, tanulni, s ezt jó teljesítménye is bizonyítja.

Kiss Zoltán képességei igen szerények, mégis igyekszik a tőle telhető legjobbat nyújtani. Rendszeresen részt vesz a magyar korrepetálásokon. Az előző évben szinte sohasem jelentkezett órákon. Beszélgetés során kiderült, hogy ennek oka az attól való félelem, hogy rosszul felel a feltett kérdésekre, vagy nem tudja szépen elolvasni az adott szöveget. Mióta megbeszéltük, hogy más sem felel mindig jól, a többiek sem olvasnak mindig hibátlanul, azóta sokat jelentkezik, aktivabbá vált az órákon.

Cserkó Irén sokkal jobb képességű tanuló, mint ahogy ezt eredményei mutatják. Nem tartja fontosnak a tanulást, egyéb tevékenység sokkal jobban leköti. Javulása azt mutatja, hogyha összeszedi magát, figyel a munkájára, akkor jó teljesítményre is képes. Otthonról nem kap ösztönzést a jobb teljesítmény elérésére.

Szatmári Károly és Jenovai Károly érdeklődése az olvasás iránt jelentősen nőtt az utóbbi évben.

Főleg a földrajzi tárgyú és fantasztikus könyvek kötik le őket. Ez olvasási készségük javulásában is megmutatkozik. Mivel jó barátok, kölcsönösen ösztönzik egymást a jobb teljesítmény elérésére, bár egyikük sem kiemelkedő képességű tanuló.

Bánóczki Sándor visszaesésének egyik oka az, hogy legtöbbször fegyelmezetlen, szétszórt, a munkájára nem figyel. Családi körülményei rendezetlenek, ez is hatással van tanulására.

A legalacsonyabb szinten áll olvasási készség tekintetében Bánóczki László. Tulkoros tanuló, az idén éri el az iskolakötelezettség felső határát. Családi körülményei sem rendezettek. Szülei elváltak, s nem is érdeklődnek gyermekük tanulmányi munkája iránt. Igen nagy részt kell vállalnia az otthoni munkából, s ez sok időt vesz el a tanulástól.

7. c osztály /13. sz. táblázat/

11 a hátrányos helyzetű tanulók száma. Az elérhető pontszám mindkét felméréskor 132 volt. Ebből év elején 51-et, félévkor 71-et értek el. Ez 38,6 %-ról 53,7 %-ra való javulást mutat. A helyesírási hibapontok száma jelentősen csökkent, 36,8 %-ról 19,7 %-ra.

Legnagyobb a javulás mértéke Takács Csaba esetében.

Rendszeresen részt vesz a magyar korrepetálásokon.

Gyenge képességű tanuló, aki szorgalmával igyekszik teljesítményén emelni. 6. osztályban nem tudott összefüggően olvasni, szövegértése rendkívül alacsony szinten állt, s ez akadályozta a tanulásban is. Ma már viszonylag elfogadhatóan olvas. Nem ismerte még fel teljesen, hogy a tanulás az ő érdeke.

Főként azoknál a tantárgyaknál figyelhető meg a javulása, amelyet olyan tanár tanít, aki neki szimpatikus.

Gábor Gabriella közepes képességű, de igyekvő tanuló.

Szeret olvasni, főleg az életkorának megfelelő, szórakoztató irodalmat.

Szüleitől is kap ösztönzést a jobb eredmény elérésére, s ez teljesítményének javulásán is meglátszik.

8.a osztály /14.sz. táblázat/

A hátrányos helyzetű tanulók száma 8. Az olvasási készség % aránya kiemelkedő fejlődést mutat. 46,4 %-ról 76,3 %-ra javult. Elérhető pontszám év elején 84, félévkor 72 pont.

Elért pontszám: 39, illetve 55.

A helyesírás 17 %-ról 11,4 %-ra csökkent.

8.b. osztály /15.sz. táblázat/

10 a hátrányos helyzetű tanulók száma. A javulás itt is jelentős 17,7 %. Év elején 45,3 %, félévkor 63 %. Elérhető pontszám év elején 108, félévben 84. A teljesített 49, illetve 53. A helyesírás % aránya 16,3 % év elején, félévkor 18,1 %.

8.c. osztály /16.sz. táblázat/

Az elérhető pontszám év elején 120, félévkor 108. Ebből elérték 48, illetve 47-et. Százalékban ez 3,5 %-os javulás, 40-ről 43,5 %-ra. A hátrányos helyzetű tanulók száma itt is 10. A helyesírási hibapontok száma 16,3 év elején, félévkor 14,9 %.

Olvasásból mindhárom osztályban emelkedés mutatkozik.

Okai: - a kötelező és ajánlott olvasmányok szigorú számonkérése

- gyűjtőmunka a könyvtárban, az anyagból kiselőadás tartása

- minden feladatot még az órán többször elolvasnak

- Sok a jó olvasó a hátrányosok között, ezek rendszeres könyvtárlátogatók, beszámolnak az olvasottakról
- egy-egy filmet elolvastatunk könyvvalakban, erről beszámolnak
- Házikönyvtár létesítésén keresztül is próbáljuk őket olvasóvá nevelni.

Egyes speciális hibákat még a jó tanulóknál is nehéz kiküszöbölni. **Ezen** a tipushibafüzetben való gyakorlás segít. Egymás feladatának javítása és annak indoklása figyelmesebbé teszi őket.

18. Matematika:

A matematika felmérést ugyancsak 12 felsőtagozatos osztályt érintett - minden osztályban három - ez 312 tanuló. Ebből 104 hátrányos helyzetű.

A felmérés anyagában koncentrikusan bővülően az alábbi témakörök szerepelnek:

halmazok, logika
számítás, algebra
relációk, függvények, sorozatok
geometria, mérések
kombinatorika

Az értékelés az alábbiak szerint történik:

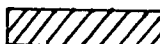
91 - 100 %-ig	jeles
76 - 90 %-ig	jó
51 - 75 %-ig	közepes
31 - 50 %-ig	elégséges
0 - 30 %-ig	elfogadhatatlan

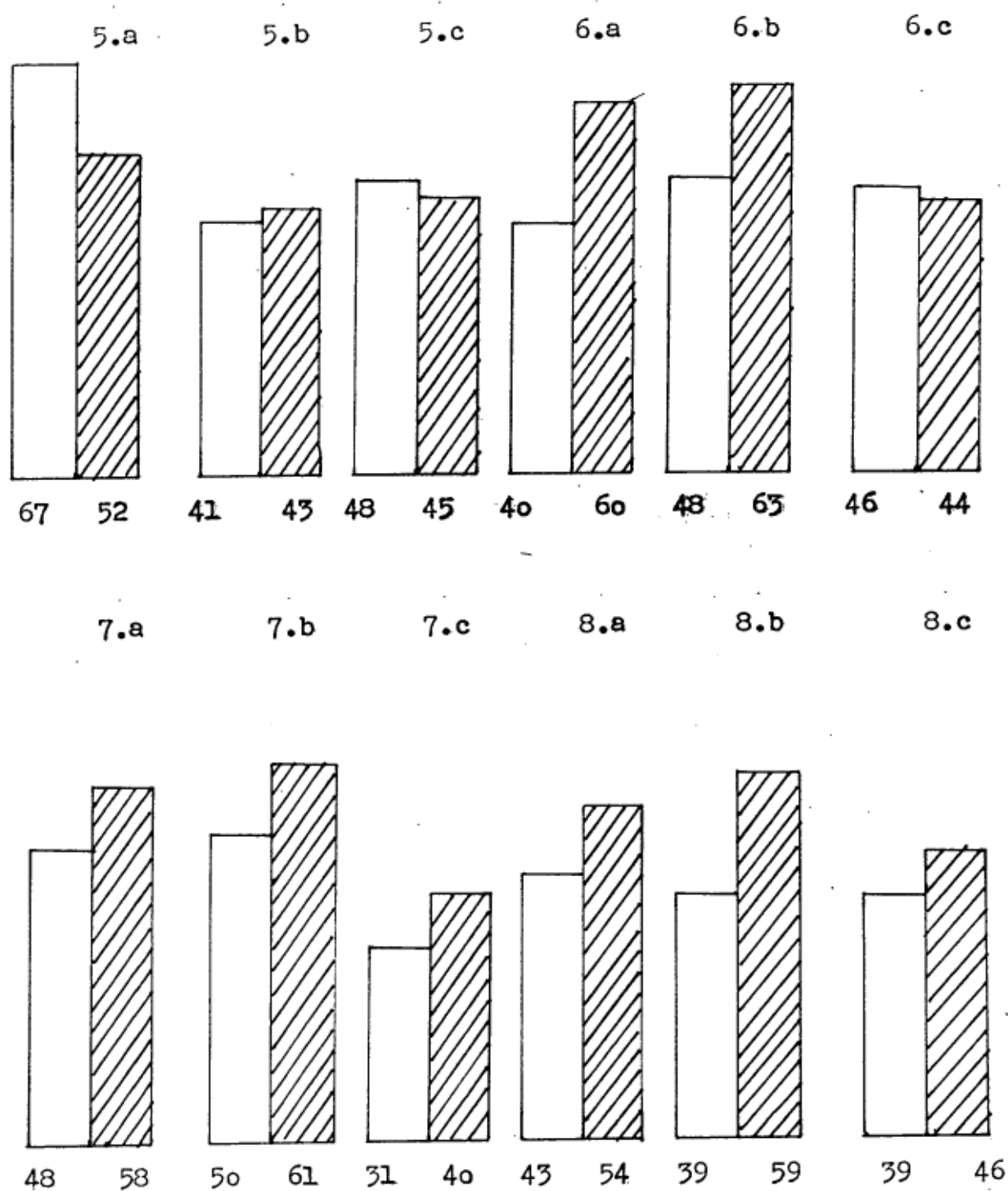
Az eredmények osztályonként %-ban:

1980. szeptember

1981. június

A matematika tanításának kiemelkedő jelentősége van az önálló feladatmegoldó gondolkodásban.

Az emlékezet, a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése elengedhetetlen. A követelményekben megfogalmazottak alapján végeztük a felméréseket, ezek eredménye és a tanulók különböző képessége szerinti mértékben foglalkoztunk a következő időszakban az adott témakörrel. A kiegészítő anyag nagy lehetőséget biztosít a tehetséges tanulók magasabb szintű foglalkoztatására.

Az eredményeket illetően visszaesés a két 5. osztályban tapasztalható és a 6.c-ben. Jelentős a csökkenés az 5.a-ban minimális az 5.c-ben és a 6.c-ben.

Az 5. osztályokban véleményünk szerint a visszaesés az 5. oszt. tantervi követelményszintjében, a két évfolyam átmeneti problémáiban is keresendő.

Kimagasló a fejlődés a 6.a,b és a 8.b osztályokban. Más osztályokban is egyértelmű és jelentős a javulás.

Összesen az 5-8 osztályokban a teljesítmény 45 %-ról 52 %-ra emelkedett.

Magyarból - az olvasási készséget - mind a 12 osztály hátrányos helyzetű tanulóinak pontszámait ismertettük.

Matematikából mindezt tanulónként és osztályonként elemeztük.

Mivel a felmérés metodikája lényegében azonos a magyarral, ezért szemléltetésképpen a 7.a osztály év végi felmérési lapjai /17.sz. melléklet/ és az elért eredményeket ábrázoljuk. /18.sz. táblázat/

A hátrányos helyzetű tanulók teljesítményének értékelése osztályonként, viszonyítás az osztály szintjéhez.

5.a osztály

Szeptemberben 120 volt az elérhető pontszám, ebből 64-et értek el, ez 53,3 %. Juniusban 265 pontból 113-at teljesítettek, ez 42,6 %.

A hátrányos helyzetű tanulók száma 5.

A hátrányos helyzetűek rontottak: 10,7 %-ot

Az osztály rontott: 15,3 %-ot

A nem hátrányos helyzetűek rontottak: 15,6 %-ot.

5.b osztály

A hátrányos helyzetű tanulók száma 17, öten évet ismételnének. Év elején 480 volt az elérhető pontszám, ebből 154-et értek el, ez 32 %. Év végén 901-ből 327-et, ez 36,2 %

A hátrányos helyzetűek javítottak: 4,2 %-ot

Az osztály javított: 2,3 %-ot

A nem hátrányos helyzetűek rontottak: 0,2 %-ot.

Néhány tanuló jellemzése:

Kiss Ervin: szülei különváltak. Az édesanyja ismét férjhez ment. A gyermek naponta 8 km távolságról jár be az iskolába. Nem érzi jól magát az új családban. Jó képességű, logikus gondolkodású. Sokszor ábrándozik az órán.

A közösséget szereti. Bármilyen rendezvényen szívesen részt vesz. Matematikából a felmérések alapján szép fejlődést tanúsított.

Nemes Mária: idős szülők gyermeke. Félszeg, nehezen oldódik. Külterületi iskolából jött az 5. osztályba. A szülei nem érdeklődnek a gyermek tanulmányi előmenetele iránt, szülői értekezletre is alig járnak. Matematikából fejlődött, képességei szerint lehetne közepes tanuló is. Jó magatartású a nevelőkkel szemben udvarias.

5.c osztály:

Ebben az osztályban 14 a hátrányos helyzetű tanulók száma. Szeptemberben 131 pontot értek el az elérhető 390-ből, ez 33,5 %. Juniában 742 volt az elérhető pontszám ebből 278-at teljesítettek, ez 37,4 %.

A hátrányos helyzetűek javítottak:	3,9 %-ot
Az osztály rontott:	3,2 %-ot
A nem hátrányos helyzetűek rontottak:	9,7 %-ot

6.a osztály

Elérhető pontszám év elején 273, év végén 520. Ebből teljesítettek 105-öt illetve 244-et. Százalékban ez szeptemberben 38,4, júniusban 46,9. Nyolc a hátrányos helyzetűek száma.

Hátrányos helyzetűek javítottak:	8,5 %-ot
Az osztály javított	20,3 %-ot
A nem hátrányos helyzetűek javítottak:	18,9 %-ot

6.b osztály

Kilenc a hátrányos helyzetű tanulók száma.

35,8 %-ról 45,2 %-ra javítottak. Év elején az elérhető 351 pontból 126-ot teljesítettek, év végén 455-ből 206-ot.

A hátrányos helyzetűek javítottak:	9,4 %-ot
Az osztály javított:	15,4 %-ot
A nem hátrányos helyzetűek javítottak:	10,9 %-ot

Kőrösi Ildikó: rendezett körülmények között él. Az elmúlt évben költöztek be a tanyáról a városba. Szülei idősek, segítik őt. Eredményét javította. Jó képességű, szorgalmas, szerény. Nagyon sokat tanul. Szeret kézilabdázni, az ottani sikerek buzdítják őt.

Vida Zoltán: 10 km-ről jár be busszal az iskolába. Matematika eredményén javított. Szeptembertől örsvezető a 3. osztályban. Munkáját lelkiismeretesen végzi, s ez sikerélményhez juttatja. Több tárgyból jár korrepetálásra.

6.c osztály

175 pontot értek el szeptemberben a teljesíthető 390-ből. Juniában 265-öt a 650-ből. Százalékban ez 44,8 % év elején, év végén 40,7 %. Tíz a hátrányos helyzetű tanulók száma.

A hátrányos helyzetűek rontottak:	4,1 %-ot
Az osztály rontott:	2,7 %-ot
A nem hátrányos helyzetűek rontottak:	1,9 %-ot

7.a osztály

A hátrányos helyzetű tanulók száma 9, ebből az osztályban. Az elérhető 360 pontból 131-et értek el év elején. Év végén 578 pontból 278-at. 36, % a teljesítmény szeptemberben, juniában 46 %.

A hátrányos helyzetűek javítottak:	10, % -ot
Az osztály javított:	10,1 % -ot
A nem hátrányos helyzetűek javítottak:	9,3 % -ot

Török Zoltán: a természettudományok és technika iránt érdeklődik. A TTUSZ vetélkedőn városi első helyezést ért el csapatával. Jó képességű, gyors gondolkodású. Figyelme változó. Emlékezte tartós, pontos. Önállóan gondolkodva tanul, képességei jók, különösen manualitása. Önismerte reális. Barátkozó, kapcsolatokat kereső, segítőkész, aktív, tevékeny gyermek. Politikai, társadalmi kérdések iránt érdeklődik. Egyéni érdekeit alá tudja rendelni a közösség érdekeinek.

Somoskői Lajos: édesanyja egyedül neveli, édesapját nem ismeri. A tanulásban néha kap segítséget. A műszaki be-
rendezések felépítése, elve iránt érdeklődik. Értelmi
képességei gyengék, megfigyelő képessége jó. Sokat olvas
műszaki könyveket. Nehezebben tanul. Akarata gyengébb,
ösztönölni kell a tanulásra. Közösségi munkát szívesen vál-
lal. Néha fegyelmezetlen. A dicséret ösztönzi.

7.b osztály

400 volt az elérhető pontszám szeptemberben ebből 139-et
értek el ez 47,2 %. Juniusban 620 pontból 309 a teljesít-
mény, ez 49,8 %. Tíz a hátrányos helyzetű tanulók száma.

A hátrányos helyzetű tanulók javítottak: 2,6 %-ot

Az osztály javított: 10,9 %-ot

A nem hátrányos helyzetűek javítottak: 13,9 %-ot

Zsömbör Zoltán: a gyermek igényli a segítséget. Részt vesz a
korrepetálásokon a tanulószobán együtt dolgozik társaival.
Ezzel magyarázható, hogy év végi tanulmányi eredményén javu-
lás tapasztalható.

Sz. Kovács Pál: egyszerű dolgos szülők gyermeke. Alacsony
iskolázottságuk miatt nem tudnak segíteni a tanulásban.
A tanuló érdeklődése sokirányú, de felszínes, szívesen vé-
gez fizikai munkát. Közepes értelmi képességekkel rendelke-
zik. Fáradékony, lassan sajátítja el az ismereteket.
Gyakorlati érzéke, kezűgyessége jó. Érzelmei nem teljesen
kiegyensúlyozottak. A közösségi munkában öntevékeny, szíve-
sen vállal feladatokat. A matematika felmérés alapján je-
lentősen javult az eredménye.

Bor Katalin: szülei elváltak. A gyermek édesanyjával al-
bérletben él. A lakásuk kicsi de tiszta, rendes, gondozott.

Az édesanyja szeretettel és jól nevezi leányát, kapcsolatuk harmonikus. A gyermek érdeklődéssel olvas ismeretterjesztő könyveket. Értelmi képességei közepesek, szorgalmas. Figyelme tartós, ismeretei átlagosak.

Kézügyessége jó, esztétikai érzéke kiváló. Jól rajzol, érdeklődéssel figyeli a képzőművészeti alkotásokat. Érzelmi élete kiegyensúlyozott, kisebb közösségben érzi jól magát. Matematikából szép fejlődésről tett tanubizonyosságot.

7.c osztály

34,2 %-ról 44,5 %-ra javított a nyolc hátrányos helyzetű tanuló. 216 volt az elérhető pontszám szeptemberben, júniusban 496. Ebből elérték 74-et, illetve 221-et.

A hátrányos helyzetűek javítottak:	10,3 %-ot
Az osztály javított:	9,2 %-ot
Nem hátrányos helyzetűek javítottak:	5,8 %-ot

8.a osztály

A hátrányos helyzetű tanulók száma 4. Szeptemberben 136 volt az elérhető pontszám, ebből 29-et teljesítettek. Ez 21,3 %. Júniusban 280-ból 62-et, ez 22,1 %.

A hátrányos helyzetű tanulók javítottak:	0,8 %-ot
Az osztály javított:	11,5 %-ot
A nem hátrányos helyzetűek javítottak:	11,00 %-ot

8.b. osztály

102 pontból 23-at teljesítettek év elején, - ez 22,5 % év végén 210-ből 94-et ez 44,7 %. A hátrányos helyzetű tanulók száma 3.

A hátrányos helyzetű tanulók javítottak:	22,2 %-ot
Az osztály javított:	19,6 %-ot
A nem hátrányos helyzetűek javítottak:	17,4 %-ot

8.c osztály

A hátrányos helyzetű tanulók száma 7. Az elérhető 238 pontból év elején 46-ot, ez 19,3 %, teljesítettek. Év végén 490-ből 77-et ez 15,7 %.

A hátrányos helyzetű tanulók javítottak:	3,6 %-ot
Az osztály javított:	6,7 %-ot
A nem hátrányos helyzetűek javítottak:	10,6 %-ot

IV. Az általános iskolai diákotthon felzárkóztató tevékenysége, közösségi életének alakulása.

A diákotthonok szervezése mindig meghatározott nevelési, oktatási célok szolgálatával függött össze. A felszabadulást követő három évtized alatt kialakultak egyik legnagyobb vívmányunknak, az általános iskola rendszerének fő vonalai. A Magyar Dolgozók Pártjának 1948. évi programnyilatkozata leszögezi a köznevelés legfontosabb elvi alapjait. Ezek között szerepel többek közt az általános iskola megszilárdítása és az iskolakötelezettség megvalósítása.

Száz évvel az első népoktatási törvényjavaslat után születik meg az államosítási törvény. Ezután másfélezer törpe iskola azonnali összevonására kerülhetett sor, s a szakrendszerű oktatás nagymérvű kiterjesztése is lehetővé vált körzetesítés útján. Az első ötéves terv általános iskolai kollégiumi férőhelyek létesítését írja elő. Ezek gyakorlatilag nem valósultak meg. Az 1954. évi februári közoktatáspolitikai párthatározat az összevont osztályokból alakított tanulócsoportok felszámolását irányozták elő, a körzetesítés további terveinek elkészítését, megvalósítását. A tervek éveken át alapul szolgálnak az iskolafejlesztéshez, a ma szakoktatásban részesülő tanulók számarányának kialakításához. A körzetesítés megoldásai között a bejárás formája emelkedett ki - és még ma is jelentős. Ennek anyagi okokon kívül tudati okai voltak és vannak. A szülők gyakran nem szívesen engedik el gyermeküket hosszabb időre maguk mellől. Érdekes egy pillanást vetni a diákotthoni tanulók adataira:

Általános iskolai diákotthonok adatai:

Év	Az ált.isk. diák- otthonok száma	Férőhelyek száma
1954/55.	1	40
1960/61.	5	190
1970/71.	96	7.589

A kiskunhalasi Általános Iskolai Diákotthont 1976. augusztus 19-én adták át. 192 tanulót tud elhelyezni. Tanulói a tanyavilágból érkeztek, többnyire hátrányos helyzetűek. Hogy konkrétabbá tegyem a helyzetképet, felmérést végeztem a tanulók körében a tanyai helyzetképre vonatkozóan.

A felmérésben résztvevő tanulók száma: 78 fő.
Igen fontos mutató a szülők iskolai végzettsége, amelyet az alábbi táblázat mutat.

A szülők iskolai végzettsége:

	Az apa isk. végzettsége	%	Az anya isk. végzettsége	%
Nem járt iskolába	1	1,3	2	2,6
2-5 osztály	13	16,7	16	20,5
6-7 osztály	15	19,2	18	23,1
8 osztály	23	29,5	30	38,5
Ennél több	18	23,1	8	10,2
Nem válaszolt	8	10,2	4	5,1
Ö s s z e s e n :	78	100	78	100

A 78 tanulóból az apa iskolai végzettségét 70, az anyáét 74 tanuló jelölte meg, akik nem jelölték meg, nem ismerik édesapjukat, édesanyjukat, rendszerint külön élnek. Látható a kimutatásból, hogy a szülők jelentős része még az általános iskola 8. osztályát sem végezte el és kevés azoknak a száma, akiknek ennél több osztálya van.

A szülők foglalkozása:

	Az apa foglalk.		Anya foglalkozása	
	szám	%	szám	%
Szakmunkás	15	19,2	2	2,6
TSz-tag	31	39,7	21	26,9
Betanított v. segédmunkás	15	19,2	11	14,1
Alkalmazott	9	11,6	7	9,0
Háztartás v.	-	-	33	42,3
Nem válaszolt	8	10,3	4	5,1
Ö s s z e s e n t:	78	100	78	100

Megállapíthatjuk, hogy viszonylag kevés a szakmunkások száma, főleg a nők körében. Többnyire betanított, vagy segédmunkások, TSz-tagok, illetve a nők jelentős része a háztartásban tevékenykedik.

Lakáshelyzetük:

szobák száma:

1 szobás	38
2 szobás	31
3 szobás	9

Megjegyzendő, hogy a kétszobás lakás alatt a tanulók jelentős része szoba, konyhát ért.

Szobák padlója:	földes	27
	köves	28
	fa	23

Fürdőszoba:	van	16
	nincs	62

Villany:	van	30
	nincs	48

Rádió:	van	77
	nincs	1

Televízió:	van	48
	nincs	30

Az alábbi sajtótermékeket járattják a szülők:

Szabad föld	24
Népszabadság	22
Petőfi Népe	32
Magyar Nemzet	1
Rádió és TV ujság	12
Nők lapja	13
Képes ujság	21
Nem jár ujság	11

A könyvek száma otthon:

20-nál. kevesebb kötet	22
20-50	27
50-100	13
100-200	9
ebből több	7

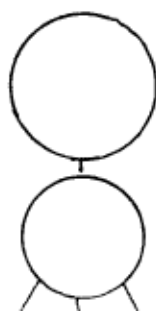
A tanyán ilyen távolságról jártak iskolába:

1 km-en belül	35
1-2 km között	17
2-3 km között	8
3-4 km között	4
4-nél több km	14

1. A közösség fejlődése

Mivel a diákotthonban élő hátrányos helyzetű tanulók nemcsak tárgyi vonatkozásban vannak hátrányban, hanem kulturáltságuk, közösséghez való viszonyuk vonatkozásában is, azért fontos a közösség fejlődésének vizsgálata. A szocialista közösség létformája a mozgás, fejlődés. A diákotthon életében kettős mozgást tapasztalhatunk. Egyik a meglévő csoportok fejlődése, a másik a belépő új csoportok fejlődése. Az új csoportok mintegy belenőnek a teljes közösségbe. Felvetődik a kérdés: a közösség kialakítását milyen szinten kezdjük? Egyesek az elsődleges közösségre helyezik a hangsúlyt, úgy gondolják, ha ezeket összekapcsoljuk, létrejön a teljes közösség. Ez így nem járható út. Makarenkó felhívására kell gondolnunk: "Az elsődleges közösség alapvető feladata, hogy összekapcsolja az egyént a teljes közösséggel." Ebből adódóan tehát elsőrendű feladatunk a teljes diákotthoni közösség megszervezése.

A diákotthon közösségi szerkezete:

otthongyűlés

otthontanács

csoportok

Az elsődleges közösség a csoport, a közösségi önkormányzat operatív szerve az otthontanács, a közgyűlés funkcióját az otthongyűlés tölti be.

A diákotthonban egy évfolyamon tanuló gyermekek alkotnak egy csoportot.

Az elsődleges közösségben folyó tevékenység az önkormányzó képesség fejlesztésének iskolája, ugyanakkor a diákotthoni közösség, a diákotthoni önkormányzati szerv jó munkájának alapja. Amikor létrehozuk az elsődleges közösség szervezetét, a feladatokat, a célokat megbeszéljük, az legyen a fő cél előttünk, az elsődleges közösség tevékenysége csak akkor lehet jó, ha munkájával az intézeti közösség kialakulását szolgálja.

Milyen legyen az elsődleges közösség szervezete?

Az 5. osztályban nem bízhatjuk a közösség reszortfelelőseinek kiválasztását a tanulókra. Nem ismerik egymást, nem is képesek arra, hogy eldöntsék, ki alkalmas a feladatok elvégzésére. Ebben az csoportban a nevelő jelöli ki a reszortfelelősöket, de a választást a nevelők helyes pedagógiai érzékel irányítja.

A nevelés mindig a gyermek és a nevelő együttes tevékenységének folyamatában valósulhat meg, Elsődlegesen szükséges a megfelelő minőség kapcsolat kiépítése a nevelők és a diákok között. Ennek a kapcsolatnak őszintének, nyitnak, bizalmasnak kellett lennie. Kialakításához elengedhetetlenül szükséges volt, hogy minél mélyebben ismerjék meg a diákotthon nevelői a gyermekek személyiségét, a csak látszólag jelentéktelennek tűnő mozzanatokkal együtt. A közösség kialakítását közös tevékenységek rendszerében kívánták megvalósítani, melynek során a tanulók felismerik a tevékenységből fakadó követelményeket és kialakulnak a közösségi embert jellemző vonások.

Az első lépés az volt, hogy a diákokthoz nevelői létrehozták a közösségen belül az aktivahálózatot, a felelősi rendszert, s ezzel lerakták az alapjait a közösségi felelősség kialakításának. Ez ugyanis nagyon fontos, hogy kialakuljon az egyén felelőssége önmagáért a közösség előtt, az egyén felelőssége a társaiért a közösség előtt, a közösség felelőssége az egyénért. Létre kellett hozni azt az aktív magot, amelynek erős vonzó hatásaként megindulhatott a közösség erőinek kibontakozása. A tanulók képességeiknek megfelelően jutottak szerephez a csoporton belül. Ez nevelői válogatással és közös megbeszéléssel történt. A beilleszkedés időszakában érdekes jelenség került felszínre. Egyes tanulók féltékenyek voltak egymásra, egymás eredményeire. Ez az egészségtelen féltékenység hátráltatta a közösség kialakulását. Még inkább súlyosbította helyzetet, hogy jó tanulókról volt szó és a többiek is úgy néztek rájuk, mint követendő példára. Nem kis erőfeszítésbe került e tanulókat meggyőzni arról, hogy amit tesznek, hátráltatja a közösség céljainak elérését. Ma ezek a tanulók a közösség eminens vezetői. A kezdeti időben a perspektívák, célok kitűzése mellett alapvető követelményeket is támasztottak a nevelők. Perspektívák nélkül a követelmények motiválatlanok, pusztán a pedagógus akarata kifejezői, a kényszer eszközei. Kényszerre viszont a nevelési folyamat kezdetén volt inkább szükség. A követelések arra irányultak, hogy mit kell tenni - napirend, házirend betartása - , illetve, hogyan kell viselkedni - magatartás, étkezési kultúra, stb.

Meglehetősen hosszú időt töltöttek az első fejlődési szakaszban, valamint a második szakasz kibontakozása elején. Többször kellett korrekciót végezni. Ez a lassú fejlődés érthető is, hiszen már "meghatározott fejlettségű"

gyerekeket fogadtak, mégpedig különböző iskolákból, eltérő családi környezetből, társadalmi milióból. Az egység kialakítása, a közösség kibontakoztatása, tehát sok akadályba ütközött, hiszen az eltérő szokás- és értékrenden túl nehézséget jelentett - s még esetenként ma is jelent - a régi kötődések bontása és az új kialakítása. Ma már a felsőbb osztályokban a felgyorsuló szakaszba jutottak. Ennek sajátosságai jól tapasztalhatóak. A csoportok a közösségen belül önállóan dolgoznak. A gyerekek öntevékenyen vesznek részt a csoportcélok tervezésében, szervezésében, végrehajtásában, ellenőrzésében. Nem utolsósorban bizonyító tényező a kritikai és önkritikai szellem léte, igaz, utóbbi téren még igen sok a tennivaló.

A közösségi élet alakulására vonatkozóan ugyancsak kérdőíves felmérést végeztem 78 felső tagozatos tanuló körében. Arra kerestem választ, nehéz volt-e megszokni a diákotthoni életet? - Hogyan alakult a közösségi életük? - Mennyire vesznek részt saját életük szervezésében, irányításában, a tanulókat érintő kérdésekben? - Hogyan születnek az otthontanács, otthongyűlés határozatai? - Szívesen élnek-e a diákotthonban?

Az első kérdés így szólt:

"Nehéz volt-e megszokni a diákotthoni életet?"

Igen - nem válaszlehetőség /Bármelyik válaszodat indokold!/"

A tanulók válasza:

	Létszám	%
igen	33	42,3
nem	45	57,7
Összesen:	78	100

Osztályok szerinti bontásban:

	igen	%	nem	%
5. osztály	12	15,4	10	12,8
6. osztály	15	19,2	12	15,4
7. osztály	6	7,7	9	11,6
8. osztály	-	-	14	17,9
Ö s s z e s e n:	33	42,3	45	57,7

Általában az 5. osztályosok és a 6. osztályosok szokták meg nehezebben a diákotthoni életet. Tehát minél kisebb a gyerek, annál jobban kötődik a szülőkhöz, a szülői házhoz, ezt kifejezésre is juttatják.

Milyen érveket soroltak fel azok a tanulók, akik "igen"-nel válaszoltak?

- nehéz volt megszokni a diákotthont, a szüleimtől elszakadni;
- kíváncsoztam haza - soká mehettem haza - megszoktam a tanyát;
- a hálótársak ismeretlenek voltak;
- egy héten csak egyszer mehettem haza;
- idegenek voltak a gyerekek, nem volt barátom;
- két órával többet kell tanulni, mint otthon;

Akik "nem"-mel válaszoltak:

- voltak ismerősök, a közösségben mindig feltalálom magam,
- mert itt gyerekek, barátok között vagyunk;
- itt másképp kell tanulni, mint otthon;

- szeretek a gyerekek között lenni;
- a nevelők és a gyerekek jók;
- itt jó, többet tanulok;

Általában nehezen szokták meg a gyerekek a diákotthoni kötöttségeket: a napirendet, a fegyelmet, - ébresztő, takarodó, tanulási idő, stb. "Nem mehetek, ahová akarok" - írja az egyik tanuló. Egyesek nehezen szokták meg, hogy többet kell tanulni, otthon sokkal kevesebb időt fordítottak a tanulásra. Többen úgy nyilatkoztak, hogy a gyerekeket, a közösséget, a tanárokat szokták meg nehezen. A magyarázat abban keresendő, hogy ezek a tanulók tényleg elszigetelten éltek a tanyán - ahol a legközelebbi tanya is néhány száz méterre volt, nem alakítottak ki társas kapcsolatokat. Arra a kérdésre: ha összehasonlítják a diákotthoni életet és az otthonit, mi az, ami otthon jobb? Általában a tanyán lévő kötetlenséget ítélik jobbnak. Nem volt időbeosztás, este tíz óráig nézhették a televíziót, rádiót hallgathattak, több volt a szabad idő. Másik okként a már említett szülőikkel, testvérekkel, a családdal való kapcsolatot emelik ki. Csak néhány tanuló jelzi, hogy otthon segíthetett. Egy tanuló írja csupán, hogy azért szeret a tanyán, mert: "szereti a természetet, az állatokat és szívesen van a szabadban".

Ha összehasonlítod a diákotthoni életet az otthonival, mi az, ami a diákotthonban jobb?

"Az, hogy itt közösségben élünk, ha közösségbe kerülünk, akkor nem kell félnünk" - írja az egyik tanuló.

Általában kiemelik, hogy nem kell olyan nagy távolságból iskolába járni, főleg télen. Jó a tanulási lehetőség, van villany, jó a fűtés. A tanulásban a tanárok többet segítenek.

"A leckét nyugodtan meg lehet tanulni, nem kell sietni, hogy még dolgozni is kell otthon" - írja egy másik tanuló. Helyesen említik meg, hogy a diákotthonban többen vannak, el tudnak beszélgetni, játszani - főleg olyanok, akiknek otthon nem volt társuk. A diákotthoni jobb életüket a jobb feltételekkel magyarázzák többen: jobb az ellátás, korszerű a diákotthon, jobban lehet tisztálkodni, mindent megkapnak, amit kérnek.

Könnyen tudsz-e kapcsolatot teremteni társaiddal?

A tanulók válasza:

a válasz minősége	létszám	%
igen	72	92,3
nem	6	7,7
O s s z e s e n t:	78	100

Osztályok szerinti bontásban:

	igen	%	nem	%
5. osztály	17	21,8	5	6,4
6. osztály	26	33,3	1	1,3
7. osztály	15	19,2	-	-
8. osztály	14	18,0	-	-
Ö s s z e s e n t:	72	92,3	6	7,7

A kapcsolattartásra vonatkozóan mindössze 6 tanuló válaszolt "nem"-mel, ezek többsége is 5. osztályos.

Az "igen"-nel válaszolók érvei:

- szeretem a gyerekeket
- én is tudok alkalmazkodni hozzájuk

- tiszteltem őket - egymással megértők vagyunk
- segíteni szoktam társaimnak, így ragaszkodnak hozzám
- jóban, rosszban barátok vagyunk
- kedvesek hozzám a gyerekek

negatív hatások:

- mert irigy vagyok és makacs
- nem szívelnek engem
- a nagyok árulkodósak és verekedősek.

Hogyan alakul a nevelőkkel való kapcsolat? A kérdés így hangzott: Könnyen tudsz-e kapcsolatot teremteni tanáraiddal?

A tanulók válasza:

a válasz minősége	létszám	%
Igen	63	80,7
Nem	15	19,3
Ö s s z e s e n:	78	100

Osztályok szerinti bontásban:

	Igen	%	Nem	%
5. osztály	15	19,2	7	9,0
6. osztály	26	33,3	1	1,3
7. osztály	10	12,8	5	6,4
8. osztály	12	15,4	2	2,6
Ö s s z e s e n	63	80,7	15	19,3

Itt már több azoknak a tanulóknak a száma, akik nehezebben tudnak kapcsolatot tartani tanáraikkal, bár a többség képes jó kapcsolatalakításra.

Az "igen" válaszok érvei:

- ha valami problémám van, akkor szívesen megbeszélük velem
- mert olyanok, mintha a szülőket helyettesítenék
- a kérdéseimre mindig felelnek, segítenek a felkészülésben, tanulásban
- türelmesek és megértők
- szeretem őket, mert kedvesek és rendesek

Akik "Nem"-mel válaszoltak:

- nem merem megszólítani
- a tanárok nem mind jók
- túl szigorúak
- nem szeretik, ha megmondjuk az igazat
- rossz vagyok
- nem veszem figyelembe őket
- ha már rosszabb tanuló vagyok, akkor nem állnak szóba velem.

Osszességében a kapcsolattartásról láthatjuk, hogy a tanulók könnyen tudnak kapcsolatot tartani társaikkal, a többsége a tanárokkal is. A "nem"-mel válaszolóknak indokai eléggé szélsőségesek. Megtaláljuk a szerény tanulót, az önkritikust, de a tanárokkal teljesen szembehelyezkedőt is. Ezért a jövőben ezeknek a tanulóknak a tevékenységét jobban kell figyelni, és személy szerint is helyes nevelési eljárásokkal tisztelettudóvá, a tanárokat megbecsülő, a közösség aktív tagjává kell nevelni őket.

2. A tanulók beilleszkedése a különböző közösségekbe

A diákotthonban lakó gyermekek nemcsak egy, hanem több közösségnek a tagjai. Így tagjai a családi, iskolai, osztály, diákotthoni közösségnek, az uttörő őrnek, rajnak, csapatnak.

Arra a kérdésre, hogy: az iskolai, vagy a diákotthoni közösségben érzed-e jól magad? - a következő válaszokat adták:

Osztály	Iskolai közösség	%	Diákotthoni közösség	%
5. oszt.	1	1,3	20	25,6
6. oszt.	6	7,7	22	28,2
7. oszt.	-	-	15	19,2
8. oszt.	-	-	14	18,0
Ö s s z e s e n:	7	9,0	71	91,0

A diákotthoni közösséget lényegesen jobbnak tartják a tanulók, itt érzik jobban magukat. Indokaik között az szerepel, hogy hamarabb barátságot tudnak létesíteni a diákotthonosok egymás között, jobban összetartanak. A tanulásban segítik egymást, többen vannak együtt. A diákotthonban nemcsak tanulni kell, van szabadidő, játéklehetőség, jobban megismerik egymást, s mindez közelebb hozza őket egymáshoz. Többen írják, hogy a diákotthonban nem olyan szigorúak a nevelők, mint az iskolában. Meglepő választ kaptunk néhány 5. osztályos tanulótól:

- a városiak lenézik a diákotthonosokat, azt gondolják, hogy szegények vagyunk
- azért, mert a városiak kényesek és lenéznek minket.

Mindenképpen figyelemmel kell lennünk az ilyen válasszokra. Mindjárt belépéskor tisztázni kell az osztály előtt a diákotthonos tanulók szerepét; az ilyen megjegyzések gátlóan hatnak az amugyis hátrányos helyzetű tanulókra. Nem beszélve arról, hogy az 5. osztályos városi gyerekeknek nincs is pontos képe a tanyáról, a tanyai életmódról, a "szegénység" fogalmáról. Az iskolának és a diákotthonnak állandóan kapcsolatban kell lennie egymással, egységes pedagógiai ráhatás kell, hogy érvényesüljön.

A hovatartozást, a kötődést kívánja bemutatni az alábbi táblázat. Igazolni látszik az előbbi megállapítást, amely szerint a diákotthoni közösségben érzik jól magukat a tanulók, a barátok és többségben innen kerülnek ki.

A kérdés így hangzik: Hol vannak a barátaid?

/A megfelelő választ húzd alá!/
.

	otthon	iskolában	diákotthonban
5. osztály	1	3	18
6. osztály	7	4	16
7. osztály	3	2	10
8. osztály	3	3	8
Ö s s z e s e n:	14	12	52

3. Hogyan segítenek a tanulók egymásnak a tanulásban?

A tanulásban való segítségnyújtást illusztrálja a következő táblázat:

Szoktál-e segíteni társaidnak a tanulásban? /A megfelelő választ húzd alá!/
.

	<u>5.o.</u>	<u>6.o.</u>	<u>7.o.</u>	<u>8.o.</u>	<u>Össz.</u>
Ha megkérnek rá, segíték	9	15	4	6	34
Minden esetben segíték	5	4	4	5	18
Legtöbbször segíték	3	5	5	2	15
Nem szívesen segíték másoknak	1	1	-	-	2
Nem szoktam segíteni	4	2	2	1	9

A segítségnyújtás pozitív példája a tanulásban való segítés. Kevés azon tanulók száma, akik nem segítenek.

4. A feladatvállalás

Fontos szempont az, hogy a tanulókat cselekedtessük, szervezzük meg tevékenységüket. A közös feladatok tervezésében, szervezésében vegyenek részt a gyermekek is. Először kisebb, majd egyre bonyolultabb feladatokat adjunk. A feladatot fel kell bontani részeire, mindenkinek részfeladatot kell vállalnia. Az 5. és 6. osztályos tanulók képesek az elsődleges közösség feladatainak önálló megszervezésére, a 7-8. osztályosok pedig kollégiumi szintű feladattal is megbirkóznak. Vizsgáljuk meg a tanulók megbízatásait.

Van-e valamilyen megbízatásod a diákotthonban? /Igen - nem válaszlehetőség!/
.

	van megbízatás	%	nincs megbiz.	%
5. osztály	9	11,5	13	16,7
6. osztály	20	25,7	7	8,9
7. osztály	9	11,5	6	7,7
8. osztály	8	10,3	6	7,7
Ö s s z e s e n:	46	59,0	32	41,0

Sok a 32 tanuló, akinek nincs megbízatása. Súlyosítja a helyzetet, hogy a tanulók szívesen vállalnának megbízatást.

Vállalnál-e?	a 32-ből
Igen	28
Nem	4

Főleg az 5-6. osztályosok vállalnának megbízatást.

5. Az otthontanács, mint a diákotthoni közösség végrehajtó szerve.

A diákotthoni nevelőmunkának az a feladata, hogy minél több tanulót készítsen fel arra, hogy olyan társadalomban fog élni, mint felnőtt, amelyben nemcsak joga lesz beleszólni a társadalom életébe, hanem olyan feladatot kell vállalnia, amely a társadalom érdekeit szolgálja. Tehát demokratikus társadalom tagja lesz. Erre a feladatra csak úgy tudjuk felkészíteni a tanulókat, ha megismertetjük velük a közösségi munka örömét, alkalmassá tesszük őket önkormányzásra.

Az önkormányzó képesség az ifjúsági közösség fejlettségének legfontosabb vonása. Kialakítása a pedagógus közösség egyik legnemesebb, ugyanakkor legszebb feladata. Az ifjúsági felelősök mellett mindig álljanak ott segítségükkel a nevelők, tanítsák meg őket a vezetés elvi szabályaira. Rá kell szoktatni őket, hogy vegyék figyelembe a közösség közvéleményét, maguk is keressék a vezetés helyes útját. Az önkormányzó képesség közösségi tapasztalat függvénye, nemcsak egyszerűen életkori kérdés. Csak önkormányzás gyakorlatával tudunk képessé tenni önkormányzásra. Ez pedig megköveteli, hogy már 5. osztálytól kezdve tényleges jogok háruljanak a közösség szerveire. Az önkormányzatnak lényeges feltétele, hogy minden szerv valóságos jogkörrel, hatáskörrel, felelősséggel rendelkezzen. Nem remélhetjük az önállóságot, öntevékenységet megszületését, ha nem teremtünk olyan pedagógiai helyzetet, amelyben ezek a tulajdonságok megszilárdulnak.

Az intézeti közösség az intézeti önkormányzás jó munkájának előfeltétele, az elsődleges közösségek jó munkájának szervezettsége. Az elsődleges közösség tevékenysége alapja a jó intézeti közösségnek. Éppen azért fontos, hogy az otthontanács közvetlen kapcsolatban legyen minden elsődleges közösséggel. Az önkormányzati munka irányítása során figyelemmel kell lennünk az elsődleges közösségek egymáshoz való viszonyára is. Nem lehet vitás az, hogy az intézeti munka alapjait az elsődleges közösségekben rakjuk le, de az is természetes, hogy a közvetlen irányítást, az önkormányzati feladatok végrehajtását az otthontanácsnak kell ellátnia. Az otthongyűlés pedig az a fórum, ahol minden diákotthoni tanulónak joga van véleményt nyilvánítani, javaslatot tenni, az otthontanács előterjesztését szótöbbséggel elfogadni, vagy elvetni. Feladata a diákotthonban folyó bármilyen szintű tevékenység értékelése.

Az otthontanács megszervezésénél figyelemmel kell lenni arra a tényezőre, hogy kik lesznek a tanács tagjai. A jó összetétel nem kis mértékben már az elsődleges közösségek, reszortfelelősök megválasztásakor eldől. Már itt törekedni kell arra, hogy a tagok kiválasztásánál olyan tanulókat válasszunk ki, akik megközelítik a jó vezető tulajdonságait. Ez nem könnyű feladat. A diákotthon beindulásakor a nevelők alaposan megfigyelték a gyerekeket, a vezetésre alkalmasnak látszókat kiválasztották. A felső tagozatos tanulókból megválasztották az otthon vezetőségét. A vezetőséget állandóan képezték, hogy képesek legyenek feladataik ellátására. Figyelembe vették javaslataikat az egyes reszortfelelősök megválasztásánál. Szívós nevelőmunkával elérték, hogy az otthontanács vezetése értékelni tudja a közösségekben lévők tevékenységét. A primér közösségek vezetői elemezték a rájuk bízott közösségi tagok magatartását, tanulmányi eredményét. Munkájukról beszámoltak az otthontanácsnak, otthongyűlésnek. Egy-egy otthongyűlés megválasztásánál kezdetben nevelői ráhatással, irányítással születtek a felszólalások, később egyre önállóbbak lettek a tanulók. Megbirálták a rendetleneket, a lemaradókat, a dicsérték az intézet célkitűzésein fáradozókat. Az otthongyűlést mindig ünnepélyessé teszik. Az asztalnál helyet foglalnak az otthontanács vezetői, igazgató, igazgatóhelyettes. Ott sorakoznak fel a tanulmányi és magatartási zászlók, amelyekért havonta küzdenek. Sokszor századokért harcolnak, hogy egy hónapig náluk legyen a zászló. Elmondják, hogyan érték el a jó eredményt.

Az otthontanács vezetősége formálja, alakítja az egyes reszortfelelősöket, akik mindig kritikusabban és egyre nagyobb felelősséggel szólnak a rájuk bízott feladatok végrehajtásáról.

A tanulmányi felelős megbírálja a felszínesen készülőket, a kulturfelelős aktivizálja a csoportokat, a kulturális munkában való részvételre, stb. Erzik a tanulók, hogy felelősséggel tartoznak egymásnak, saját maguknak kell megoldani kisebb-nagyobb feladatokat. Tiszteletben tartják az elfogadott napirendet, annak betartását egymástól megkövetelik. Erzik, hogy a diákotthon érték van.

Hogyan látják a tanulók az otthontanács, az otthongyűlés tevékenységét, illetve saját beleszólási lehetőségeiket a diákotthon életébe - erre kívánt választ adni az alábbi kérdés.

A kérdés így hangzik:

A diákotthon tanulóit érintő fontos kérdésekben hogyan születnek az otthontanács, az otthongyűlés határozatai?
/A megfelelő választ húzd alá!/

	<u>5.o.</u>	<u>6.o.</u>	<u>7.o.</u>	<u>8.o.</u>	<u>össz.</u>
A gyerekek javaslatai alapján születnek:	1	6	3	6	16
Legtöbbször meghallgatják a véleményüket:	16	15	12	5	48
Csak néha veszik figyelembe javaslataikat:	4	5	-	3	12
Az igazgató és a tantesület dönt:	1	1	-	-	2

Saját beleszólási lehetőségeiket a diákotthon életébe lényegében jónak értékelhetjük. Demokratikus légkörre enged következtetni az a tény, hogy legtöbbször meghallgatják a véleményüket, illetve saját javaslataik alapján születnek a határozatok.

A diákotthoni demokratizmus kérdésével függ össze az alábbi kérdés:

Van-e lehetőséged arra, hogy elmondjad a véleményedet?
/Igen - nem válaszlehetőség./

	Igen	%	Nem	%
5. osztály	18	23,1	4	5,1
6. osztály	21	26,9	6	7,7
7. osztály	15	19,3	-	-
8. osztály	13	16,7	1	1,2
Ö s s z e s e n:	67	86,0	11	14,0

A válaszok alapján látható, hogy a tanulók nagy többsége él a véleményezés lehetőségével, s van is lehetősége, hogy véleményt mondjon, beszéljen saját élete, tevékenysége megszervezéséről. Nem érzi ezt 11 tanuló, ezek is 1 kivételével 5-6. osztályosok. Ezen tanulók számára is olyan légkört kell teremteni, hogy véleményt nyilvánítsanak, merjenek nyilatkozni. Talán a leglényegesebb kérdés az, amikor a diákotthoni élettel kapcsolatosan állást kell foglalniuk a tanulóknak.

A kérdés így hangzik:

Szívesen élsz-e diákotthonban?

	5.o.	6.o.	7.o.	8.o.	összesen
Nagyon jól érzem itt magam	4	-	4	2	10
Jól érzem magam	9	6	7	6	28
Se nem jól, se nem rosszul	6	9	3	6	24
Nem nagyon szeretek itt élni	2	10	1	-	13
A diákotthonban nagyon rossz élni	1	2	-	-	3

A tanulók 49 %-a tehát nagyon jól, illetve jól érzi magát a diákotthonban. Közömbös állásfoglalást tanúsít mintegy 31 %, aki nem nagyon szeret itt élni 20 %. Összességében nem egyértelműen pozitív a válasz, a diákotthoni élettel kapcsolatosan. Ennek több oka is lehet: nehéz megszokni a diákotthoni kötöttséget, fegyelmet, az új életformát - továbbá a szülőktől, a családtól való elszakadás sem közömbös a tanulók számára.

6. A szülők és a gyermek kapcsolata

A gyermeket erős szálak fűzik a családhoz. Mivel a tanulók a szülőkkel vannak legszorosabb kapcsolatban, vizsgáltam azt a kérdést, hogyan vélekednek a szülők a diákotthonról, gyermekük magatartásáról, tanulmányi eredményéről? Érdekes volt-e gyermeküket diákotthonba adni, segíti-e elhatározásukat gyermekük jövőjével kapcsolatban?

A gyermekek szombat délutánt, vasárnapot, illetve minden második héten a teljes szombatot és vasárnapot otthon töltik. Nyilatkozataik alapján tapasztalhatjuk, hogy a szülők nagy többsége érdeklődik a tanulmányi eredmény iránt. A gyermekek beszámolnak tanulmányi eredményükről, a heti élményekről. A gyermekeknek hiányoznak a szülők, ezt meg is fogalmazzák. Ez a ragaszkodás ebben az életkorban természetes is, amit a kollégiumban és az iskolában fokozott törődéssel, gondoskodással tudunk kompenzálni. A szülékhez való természetes ragaszkodáson kívül és az otthonhoz való kötődésükben fontos szerepet játszik a lakóhelyük környékének szeretete. Sokkal többet foglalkozhatnak állatokkal, növényekkel, sokat mozoghatnak a szabadban. Ezt meg is fogalmazzák: - segítenek az állatok etetésében, stb. Általában segítenek otthon. Majdnem minden tanuló programjában szerepel a szombat esti televízió nézés is, meghatározatlan időig. Megkérdeztem a tanulókat: részesülnek-e odahaza jutalomban, dicséretben, elismerésben? Miért? Milyen a jutalmazás fajtája? /pénzjutalom, tárgyjutalom, szóbeli elismerés Igen - nem válaszlehetőség./

	Igen	%	Nem	%
5. osztály	21	27,0	1	1,2
6. osztály	27	34,6	-	-
7. osztály	15	19,2	-	-
8. osztály	14	18,0	-	-
Ö s s z e s e n :	77	98,8	1	1,2

Egy kivétellel tehát mindegyik gyermek részesül otthon jutalomban. Jellemző válaszok:

- jó jegyet vittem haza
- javítottam az átlagomon
- jó a magatartásom
- azért, mert segíték
- ha rendesen viselkedem, szótfogadok, vagy jó jegyet kapok
- ha jól tanulok, közösségi munkám jó, nem panaszkodnak rám
- szeretnek a szüleim, szófogadó vagyok
- ha apunak olyan kedve van

A jutalmazás fajtái között egyaránt szerepel a tárgyjutalmazás, a szóbeli elismerés, a pénzjutalom.

Az utóbbi elég sok esetben.

Részesülsz-e odshaza büntetésben? /Igen - nem válaszlehetőség/

	Igen	%	Nem	%
5. osztály	10	12,8	12	15,3
6. osztály	21	27,0	6	7,7
7. osztály	12	15,3	3	3,9
8. osztály	7	9,0	7	9,0
Ö s s z e s e n :	50	64,1	28	35,9

A tanulók 64 %-a részesül büntetésben otthon, 36 %-a nem.

Jellemző válaszok:

- rosszul tanultam
- ha a magatartásommal baj van
- mert rossz jegyet viszek haza
- nem teljesítem, amit mondanak
- mindig visszabeszélek
- ha a diákotthonból panaszt hallanak rám
- nem fogadok szót, sok egyesem van, elcsavargok
- szüleimmel nem tudok megfelelően viselkedni
- ha a megszokott 4-es, 5-ös helyett 3-ast viszek haza

A büntetés fajtái: legtöbbször szóbeli fenytés, vagy valamitől való elvonás. Hét tanuló testi fenytésben részesült.

7. Mi a véleményük a szülőknek a diákotthonról?

A felmérésben 75 szülő vett részt. Első kérdés ez volt:
Örömmel adta-e gyermekét diákotthonba? /Igen - nem válasz-
lehetőség/.

	Igen	%	Nem	%
5. osztály	19	25,3	2	2,7
6. osztály	21	28,0	3	4,0
7. osztály	16	21,3	-	-
8. osztály	14	18,7	-	-
Ö s s z e s e n:	70	93,3	5	6,7

Akik szívesen adták gyermeküket a diákotthonba, leírják, hogy kulturáltabb körülmények között folyik a gyermekek nevelése, nem kell km-eket megtenni minden-nap az iskolába. Gyermekekkel nem tudtak annyit foglalkozni, mint a tanárok.

Biznak a gyermekek jobb előrehaladásában, remélik, a tanulmányi eredményük javulni fog. A diákotthonban minden biztosított a gyermekek számára, ott mindent megkapnak, ami szükséges: - tanulmányi téren való segítés, ellátás, stb. Korszerű a tanítás. Nevelői felügyelet mellett jobban tudnak tanulni, mint otthon egyedül, mert a szülők egész nap dolgoznak, többen több műszakban is. Egyesek úgy fogalmaznak, hogy a diákotthon segítséget nyújt a szülők nevelési gondjaiban. A közösségi munkában való részvétel, valamint a továbbtanulás lehetősége nem volt ilyen mértékben biztosított, mint most. Az összevont tanulócsoport nem tudta nyújtani azt az eredményt, amit a szakrendszerű oktatás. Teljesen más körülmények között élnek a tanulók, olyanban, amit a tanyai környezet nem tud biztosítani. Többen nyilatkoznak úgy, hogy a közösségi élet bátrabbá, alkalmazkodóbbá teszi a gyermeket. Akik nem szívesen adták a gyermeküket a diákotthonba, a következőképpen válaszoltak:

- az a szülő, aki valóban szereti a gyereket, nem szívesen szakad el tőle
- szeretem a gyermekemet, nagyon félttem, hogy rossz lesz neki nélkünk.
- jobb lett volna, ha otthon maradt volna, mert többet segíthetett
- azért, mert szükségem volna rá itthon is.

Gyermekénél tanulmányi téren tapasztalt-e változást?

Főleg az 5. osztályban a nagyobb követelmények által több tanulónál visszaesés következett be. Az alsó tagozatban jobb tanuló volt - írják többen.

Oka az, hogy a tanyai iskolához viszonyítva valóban nagyobb a követelmény a városi iskolában. Kevés volt az idő a felzárkóztatásra, hiszen egy félév kevés ahhoz, hogy a hátrányt be tudják hozni. Természetesen az átállás sem volt könnyű; hiszen teljesen új környezetet kellett megszokni, valamint a

szakrendszerű oktatást. A szülők egy jelentéktelenebb része nem tapasztal változást tanulmányi téren. Többségénél a fejlődés egyértelműen kimutatható. Így ír az egyik szülő:

"városi szintű oktatásban részesülnek a diákotthoni tanulók is". A jobb eredményt az állandó tanári felügyeletnek, a segítségnek nyilvánítják. "A nevelők sokkal több áldozatra képesek, mint a szülők" - írja egy másik szülő. Egyértelmű a válasz, hogy a diákotthonban többet is tanulnak a gyerekek. Az oktatás korszerű az iskolában, a nevelők mindent megtesznek a kollégista gyerekek felzárkóztatásáért, így az eredmény is jobb.

Gyermeke magatartásában tapasztal-e változást?

A válaszok két részre oszthatók. Az egyik csoport - és ez a több - akik pozitív változást tapasztalnak. Sokkal fegyelmezettebbek a gyerekek, udvariasak otthon is. Jobban alkalmazkodnak a közösséghez. Komolyabb az "életfelfogásuk", önállóban végzik a rájuk bízott feladatokat. Jobban tudnak alkalmazkodni a közösséghez, vannak barátok, akiket otthon is szívesen emlegetnek. Ha hazajönnek, segítőkészek, ügyesek, komolyabbak lettek.

A másik rész: - negatív válaszok.

- nagyon hanyag lett, főleg otthon
- sokkal rosszabb a magatartása
- a szülőktől való elszakadás némi lezserségre ad alkalmat
- a nevelők jóságával visszaélnek.

Arra a kérdésre, hogy "a diákotthon segíti-e elhatározását gyermeke jövőjével kapcsolatban?" - azt kívántam megtudni, mi az elképzelésük a szülőknek gyermekük jövőjét illetően? Milyen pályára kívánják adni? Ragaszkodnak-e ahhoz, hogy továbbra is tanyán maradjon?

Öt kivétellel a kérdésre "igen"-nel válaszoltak. Viszont igen kevés indokolt, hogy miért.

Akik tovább kívánják taníttatni gyermeküket, kifejezik, hogy a diákotthonban minden segítséget megkapnak a tanulásban, ilyenformán a diákotthon, az iskola többet nyújt, mint a tanyai összevont osztályokban való tanítás. Tehát a jobb, tartalmasabb nevelő-oktató munka a gyermekek magasabb neveltségi- és tudásszintjét biztosítja. Néhány 5. osztályos szülő korainak tartja a kérdést. Nincs még komoly elhatározásuk gyermekük jövőjét illetően. Egyetlen szülő válaszolt "nem"-mel, ez a szülő nem is kívánta gyermekét diákotthonba adni, más kérdésben is negatív véleménye van a diákotthonról.

A szülők javaslata a diákotthoni nevelő-oktató munka javítása érdekében:

Ugy tűnik, helyesen ítélik meg gyermekeik hátrányos helyzetét. A felzárkóztatás érdekében többet kell foglalkozni egyénileg is a gyenge tanulókkal. Javasolják, hogy a tanóra alatt is magyarázzák el jobban azt az anyagrészt, amit a tanulók nem értenek, erről visszakérdezéssel győződjenek meg a nevelők, tehát még differenciáltabb nevelő-oktató munkát kérnek. Jobban meg kell követelni a házi feladat elvégztetését, de a szóbeli tanulást is szigorubban kell ellenőrizni. A tanórákon is teljes szigorúsággal kell megkövetelni az anyagot. Több javaslat szól amellett, hogy tanulókat mind magatartás, mind tanulás szempontjából fogják szigorubban. Kell a tanulók számára biztatás, hogy a munka, a tanulás területén egyre jobban bontakozzék ki a tanulók képessége, s ehhez nem kis akaratereőre van szükség. Néhány szülő jelzi, hogy a gyermekek elkényelmesedtek, nem végzik úgy otthon a feladatukat, mint azelőtt, a nevelők munkájuk során foglalkozzanak ezzel a témával is. Több szülő kéri.

rendezzenek több vetélkedőt, közös film, színházlátogatást, hiszen mindez hasznos élményhez juttatja a gyermekeket.

A diákotthoni nevelőmunka elismerését fejezi ki az egyik szülő az alábbi megnyilvánulásában: "Tanáraink a továbbiakban is ilyen szeretettel és megértéssel neveljék és oktassák a diákotthonban a közeljövőben érkező gyermekeket is. A szülők helyett is legyenek szülők".

8. Összefoglaló megállapítások a diákotthonra vonatkozóan

Megállapíthatjuk, hogy az Általános Iskolai Diákotthon jól tölti be funkcióját. A diákotthonba került növendékek igen különböző nevelési szinttel, beállítottsággal lépték át az intézet küszöbét. Jelentős részük éppen a települési viszonyok miatt hátrányos helyzetű. Általában osztatlan iskolából, hátrányos környezetből következően kevesebb kulturális ismerettel, a közösségi élettapasztalatok hiányával érkeztek. A kulturális lemaradottság behozása, az életkornak megfelelő fejlődési szakaszba való felzárkóztatás mind a nevelők, mind a gyerekek részéről hatalmas erőfeszítést kíván. A hátrányok csökkentése, kiegyenlítése, a gátlások feloldása, a családi, jó közösségi légkör kialakításán fáradozik a nevelőtestület, jó eredménnyel.

A közösségi nevelés a nevelőtanárok, az ifjúsági önkormányzat, vagyis az egész közösség együttműködésének eredményeképpen valósul meg. A kollégiumi célok elérése, a feladatok optimális teljesítése érdekében gazdagítják tevékenységi rendszerüket, építik közösségi kapcsolataikat, tökéletesítik módszereiket, hogy nevelésük hatásrendszere minél termékenyebben segítse elő a közösség, s benne az egyes személyiség fejlődését. Változatos módszereket alkalmaznak a képzési, tanulmányi feladatok teljesítésében, a közösségi szokások és szocialista erkölcs kialakításában, a jogok és kötelességek gyakorlásában.

A fejlődésnek üteme, ritmusa, szakaszossága van. E szakaszok mereven nem határolhatók el, folyamatos fejlődés tapasztalható. A folyamatok egymásra épülnek, a magasabb fokok az alacsonyabbat feltételezik, azokból nő ki lassu mennyiségi felhalmozás eredményeként. A nevelőtestület és gyermekek közössége között meghatározott viszony létesült.

A két közösség együttes tevékenysége egymást feltételezve érvényesül - kölcsönösen hatnak egymásra.

A közösségi életmód, aktivitás alapvető feltételeit biztosítják a diákotthonban az alábbiakban:

Lehetőség van arra, hogy a közösség tagjai állandóan foglalkozzanak a közélet mindennapos dolgaival.

A közösségi élet biztosítja mindenki számára a fejlődéshez szükséges védettséget.

A közösség által meghatározott feladatok teljesítését segíti ellenőrzi és folyamatosan értékeli a közösség, megbízottai, fórumai segítségével.

Az egyén és a közösség felelőssége egyre erősödik.

A kollégisták ismerik a tanyát, megismerkedtek a várossal is. Van véleményük, összehasonlítási alapjuk. Érdekeik, lehetőségük összeegyeztetésén kell gondolkodniuk, a társadalomba való beilleszkedésen. Hol szeretnének, hol fognak élni, azt majd a jövő dönti el. Visszavágynak-e a tanyára, szüleik életformáját kívánják-e követni? Vagy inkább a város felé orientálódnak? Van-e olyan esélyük továbbtanulásra, négy évi bentlakás után, mint a városi gyermekeknek? - hisz végülis ez lenne a cél. Ipari szakmát választanak-e, vagy a mezőgazdaság vonzóbb a számukra? Vajon a gyermekek elképzelése - akik véleményem szerint felvilágosultabban gondolkoznak jövőjük-ről mennyiben fog egyezni szüleik véleményével, illetve a szülők hogyan veszik figyelembe a változó tényeket.

A diákotthonban a szülőkkel való kapcsolat nagyobb jelentőséget kap, ha elősegítjük, a szülők felismerjék nagyobb felelősségüket a gyermek nevelésében, eljuttatjuk őket a korszerű, tudatos nevelés követelményeihez. A nevelők a gyermekeken keresztül sokféle szülővel, családi környezettel találkoznak. Gyakori a gyermeket túlságosan féltő szülő, aki nehezen tudja elképzelni, hogy tőle távollévő gyermeke évek múltán ifjává serdül.

Van, aki túl sokat vár a kollégiumtól, talán éppen azt, hogy a gyermeke felett elveszteni vélt szülői hatalmát, tekintélyét a nevelők pótolják. Található számos, nehéz tanyai körülmények között élő szülő, de olyan is, aki sürgősen elhalmozza el gyermekét anyagiakkal. A család feladatát akkor teljesíti igazán, akkor nevel jól, ha közvetíti a gyermek számára a nép, a haza életét, nem teremt szakadékot a család és a társadalom élete között. Akkor cselekszik jól a szülő, ha olyan embert akar nevelni gyermekéből, amilyenre a fejlődő szocialista társadalmunknak szüksége van.

A diákotthonnak az iskolával, a szülőkkel együtt kell, hogy szolgálja a gyermekek társadalomba való beilleszkedésének, az életpályára irányításnak, előkészítésnek feladatát. A diákotthon társadalmi elvárásoknak megfelelően tölti be nevelési feladatát, tevékenységével jól szolgálja Kálmán György által megfogalmazott gondolatot: "....a diákotthoni élet a demokratikus oktatáspolitikai megvalósításában történelmi igazságszolgáltatás is azok esetében, akik önhibájukon kívül a települési rendszer mostohasága miatt hátrányosan indulnának az élet kapuja felé; ezzel együtt azonban a társadalmi közösség áldozata folytán olyan lehetőségek forrása is, melyben szabadon bontakozhat ki a közösségben ki egyensúlyozott életet élő és az azt igénylő legjobb erőit kiművelő személyiség".⁴

4 = Nevelőmunka az általános iskolai diákotthonokban,
1976. Tankönyvkiadó, Budapest 22. oldal

V. ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK

A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók felzárkóztatásának pedagógiai kérdéseit vizsgálva megállapíthatjuk, hogy rendkívül fontos társadalmi kérdésről van szó. Az iskola a társadalmi egyenlőtlenségeket nem tudja megszüntetni, de a művelődési hátrányok kiegyenlítésében rendkívül fontos szerepe van.

Célja a művelődési hátrányokkal induló gyermekek - akik lényegében objektív okok miatt hátrányosak - felzárkóztatása. Ezt a funkcióját teljesíteni is tudja.

Tisztán kell látnunk a társadalom elvárásait s ennek megfelelően felkészíteni a tanulókat a gyakorlati életre.

A hátrányos helyzetű tanulóknak ezért kell minden segítséget megadnunk, korszerű eljárásokkal odahatni, hogy ezen elvárásoknak megfeleljenek.

Időszerű a téma elvi - gyakorlati vizsgálata, hiszen olyan tanulókról van szó, akiknek a tantervi követelmények elsajátításához szükséges ismereteik hiányosak.

Lényeges tisztázni a felzárkóztatás módszertani, tartalmi jegyeit is.

A felméréseket minden egyes osztályban elvégeztük. A terjedelem miatt nincs mód az egész felmérés részletes ismertetésére. Az elemzett anyag azonban reprezentálja a fejlődést, az eredményeket, az ellentmondásokat, összefüggéseket.

Nézzük meg, hogy a feltett kérdésekre milyen választ kaptunk. Konkrétan arra, hogy az iskola a hátrányok leküzdésében tudja-e segíteni a tanulókat, képes-e a hátrányok ellenére kibontakoztatni a képességeket, a személyiséget fejleszteni?

A választ egyértelműen "igen" -nel adhatjuk meg. Összeségében fejlődés mutatható ki. Ez nem azt jelenti, hogy minden egyes tanulónál, osztálynál ez így van.

A maga ellentmondásosságában mutatkozik ez a jelenség. A felmérések bizonyítják a felzárkóztató munka hatékonyságát, eredményességét.

Viszont az is előfordult, egy-egy osztály csökkenő tendenciát produkált.

Azonban nemcsak az osztályok átlagát elemeztük, hanem az osztályon belül kimutattuk a hátrányos helyzetű tanulók előmenetelét. Számunkra ez rendkívül fontos, hiszen így látjuk meg konkrétan ezen tanulók fejlődését vagy lemaradását. Ezen túlmenően kimutattuk az osztályátlaghoz viszonyított eredményüket.

Magyarból és matematikából is a felzárkóztató tevékenység igazolódott az eredményekben. Jóllehet előfordult csökkenő tendencia is, de az is, hogy éppen a nem hátrányos helyzetű tanulók eredménye esett vissza, a hátrányosoké emelkedett.

Az oktatásban az utóbbi években jelentős korszerűsítés következett be. Megnövekedett követelményekkel számolhatunk.

Ez újabb problémát vet fel, azt, hogy a tantervi minimum eléréséért sokkal többet kell tenni a hátrányos helyzetű tanulóknak. Az új tanterv főleg a kezdeti időszakban még jobban polarizál, mint korábban.

Célunk a tanulók személyiségének optimális fejlesztése.

Ez csak korszerű tananyaggal, módszerekkel történhet. A szocialista iskola megköveteli a demokratikus tanár - diák kapcsolatot, s ehhez járul még a szülőkkel való helyes kapcsolat-tartás.

Minél többoldaluan kell a tanulókat megismerni, a felzárkóztatás csak így lehet tudatos, tervszerű folyamat, - ezt szolgálja a konkrét felmérés is. Ha ismerjük a tanulókat, világossá válik a pedagógusok előtt ki mire képes, kitől mi várható el, sennek megfelelően követelhetünk.

A felmérések bizonyítják, hogy legtöbb tanulónál nem az értelmi képességekkel van baj, a hátrányos helyzetük miatt maradnak le a tanulásban.

Az általános iskolát úgy tudjuk általánossá tenni, ha minden gyermeket eljuttatunk a korszerű alapműveltséghez, s a lemaradásokat a minimálisra csökkentjük.

Az iskolának ebben az a feladata, hogy a szükséges alapot megadja. Éppen ezért munkánk során kiemelt feladatunk az alapkészségek fejlesztése.

Elsajátíttatjuk a tanulókkal a tantervi követelményekben meghatározott művelődési anyagot, különös tekintettel a törzsnyagra.

Differenciált foglalkozásokkal igyekszünk megteremteni a tanulók számára az egyenlő feltételeket, s a különbségeket közelebb hozni egymáshoz. Ehhez ismernünk kell azokat a képességeket, amelyből mindenkinek, illetve egyes tanulóknak van pótolnivalója.

Feladatunk:

A munkára nevelés, a kötelességteljesítés. Minden tanuló érezze szükségletnek a munkát.

A képességek maximális fejlesztése.

A tanítási órák eredményes kihasználása.

Mindenkit érdekeltté tenni a munkában.

Cselekedtető feladatmegoldás.

Az öntevékenység fejlesztése.

A dicséret - buzdítás módszerének alkalmazása.

Egyénekre szabott feladatmegoldás.

Motiválás - problémahelyzet előállítás.

A gondolkodás fejlesztése.

A tanulói tevékenykedtetés.

A tanulók képessége különböző. Számunkra fontos, hogy az osztály minden tanulója megfelelő szinten tanuljon.

A tanulók képességeiknek megfelelően válasszanak pályát.

Hátrányos helyzetűek között megtaláljuk a gimnáziumba, szakközépiskolába, szakmunkásképző iskolába menőket.

Egy-két tanuló kivételével valamennyi továbbtanul.

A felzárkóztatás témakörében egyik legfontosabb tényező az, hogy a nevelőtestület egységesen értelmezzé a feladatokat, azonosuljon a meghatározott céllal.

A szülőket illetően lényeges, hogy azonosuljanak a célkitűzéseinkkel. Értsék meg, hogy az iskola feladata gyermekük személyiségének alakítása, a helyes pályairányítása.

Családlátogatásunk célja is az, hogy szorosabbá fűzzük a kapcsolatot az iskola és a családi ház között.

Jelentős szerepe van a felzárkóztatásban az iskolán kívüli tényezőknek. Egyre jobban hasznosítani kell ezeket. Az iskola nem tud befejezett tudást nyújtani, állandóan szüksége van a megújulásra, amit önképzés útján lehet megvalósítani.

A körzetesítés hozzájárul a tanulók számarányának szakrendszerű oktatásban való részvételéhez. Nagy vívmánya oktatási rendszerünknek, hogy a tanulóknak nem kell összevont osztályu kis iskolákba járniuk.

A diákotthonban pozitívan ítéldhetjük meg a közösség alakulását. Megkapják a gyermekek a szükséges segítséget a hátrányok pótlásához. A tanulók többsége ingerszegény környezetből került a diákotthonba. Megszokták a környezetet, megfelelő kapcsolatot alakítottak ki társaikkal, tanáraikkal.

Szívesen vállalnak feladatokat, hiányolják is, ha nincs.

Saját élettevékenységükbe van beleszólásuk.

Társadalmunknak szüksége van alkotó, aktív emberekre. E cél érdekében az iskolának, a tanulóknak együtt kell dolgozni.

A végső cél az, hogy mindenki érje el egyéni képességei maximumát.

I R O D A L O M

- dr. Ágoston György, 1973. Neveléstudomány. Tankönyvkiadó.
- dr. Ágoston György, 1962. A nevelés elmélete I. Tankönyvkiadó.
- dr. Ágoston György, 1964. A nevelés elmélete II. Tankönyvkiadó.
- Az állami oktatás helyzete és fejlesztésének feladatai.
1973. Tankönyvkiadó.
- dr. Ágoston György, 1976. A pedagógia alapfogalmai és a
nevelési célrendszer, Akadémiai Kiadó, Bp.
- Ötödik Nevelési Kongresszus, 1970. szept. 28-30., Bp. 1971.
- Kiskunhalas helytörténeti monográfia, 1965. Szerkesztette
Janó Ákos, Kiskunhalas.
- 30 év neveléstudomány és művelődéspolitikai, 1975. Magyar
Pedagógia Társaság
- Horváth György, 1982. Személyiség és öntevékenység, Tankönyv-
kiadó, Budapest
- Kardos Lajos, 1970. Általános pszichológia. Tankönyvkiadó, Bp.
- Kelemen László, 1981. Pedagógiai pszichológia, Tankönyvkiadó Bp.
- Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes, 1981. Gyermeklélektan Gondolat,
Budapest.
- Változó Iskola, 1979. Magyar Pedagógiai Társaság.
- G. Donát Blanka, 1980. Személyiség formáló kiscsoport munka
az iskolában. Akadémiai Kiadó, Bp.
- Eperjessy Géza dr, 1981. Mire jó az egésznapos nevelés?
Tankönyvkiadó, Budapest.
- Hunyadi Györgyné, 1977. Kollektivitás az iskolai osztályokban.
Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Mészáros István, 1981. Az iskolaügy története Magyarországon
996-1777. között. Akadémia Kiadó, Bp.
- Nagy Sándor, 1981. Az oktatás-elmélet alapkérdése.
Tankönyvkiadó, Budapest.
- Koncz János, 1980. Pedagógushivatás, Kossuth.
- Szarka József, 1980. Neveléstudomány és pedagógiai gyakorlat.
Tankönyvkiadó.
- Az ezredforduló iskolája, 1979. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Németh László, 1980. Pedagógiai írások, Kriterion Könyvkiadó,
- Szegedi Nyári Egyetem, 1980. A nevelőiskola, Szeged.
- Pedagógia a gyakorlatban, 1979. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Pedagógiai kézikönyv, 1980. Tankönyvkiadó, Budapest.

- Salamon Zoltán, 1976. A pedagógiai kutatás módszerei I.
Tankönyvkiadó, Budapest
- Salamon Zoltán, 1977. A pedagógiai kutatás módszerei II.
Tankönyvkiadó, Budapest.
- A szocialista iskola mint nevelési intézmény és fejlesztésének távlatai, Balatonfüred - Zánka, II. Nemzetközi Nevelésméleti Munkaértekezlet, 1976. Budapest, kézirat gyanánt.
- Köznevelés XXXVI. évf. 29. sz. 1980. szept. 19.
- Köznevelés XXXVII. évf. 30. sz. 1981. szept. 21.
- Ágoston György, 1982. A középiskola egységesítési kísérletének tapasztalatai. Köznevelés XXXVIII.évf.10.
- Az 1972. Oktatási KB határozat tapasztalatai és további feladatok, 1982. Köznevelés XXXVIII.évf.19.
- dr. G.Clauss - dr. H.Hiebsch, 1980. Gyermekpszichológia,
Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Kozma Tamás, 1977. Nevelésszociológia alapjai. Tankönyvkiadó
- Buzás László, 1980. A csoportmunka. Tankönyvkiadó Budapest.
- A korrepetálás - személyiségfejlesztés, 1977. Tankönyvkiadó.
- Veszprémi László, 1981. Az értékelés és osztályozás korszerűsítésének kérdései. Akadémiai Kiadó Bp.
- Chikán Zoltánné, 1981. A gondolkodás fejlesztése az anyanyelvi nevelésben. Tankönyvkiadó, Budapest.
- B.Fejes Katalin, 1981. Egy korosztály írásbeli nyelvhasználatának alakulása. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Alexandru Lazar, 1980. Motivációs helyzetek. Tanulási eredmények.
Tankönyvkiadó, Budapest.
- Erdei Ferenc, 1971. Város és vidéke. Szépirodalmi Könyvkiadó Bp.
- Erdei Ferenc, 1942. Magyar város. Atheneum kiadása.
- Erdei Ferenc, Futóhomok. Athenaeum kiadása.
- Erdei Ferenc, 1976. Magyar tanyak. Akadémiai Kiadó.
- Tálas István, 1977. Kiskunság. Gondolat Budapest.
- Szenci Tibor, 1979. A tanya. Gondolat, Budapest.
- Zám Tibor, 1977. Tanyabejáró. Forrás könyvek, Kecskemét.
- Zám Tibor, 1973. Bács-Kiskunból jövök. Szépirodalmi Könyvkiadó,
Budapest
- Lakatos Vince, 1979. Mécsvilágnál. Tankönyvkiadó, Budapest.

Középiskolai kollégiumok tíz éve, 1971. Magyar Pedagógiai Társaság.

dr. Kalmár Magda, Lendvainé Aba Ildikó, 1975. Társas kapcsolatok mikroszkóp alatt. Tankönyvkiadó, Budapest.

dr. Veszprémi László, Városi, falusi és tanyai tanulók életrajzának, megterhelésének vizsgálata. Pedagógiai Szemle, 1977. jan. 1.

Nevelőmunka az általános iskolai diákotthonokban, 1976. Tankönyvkiadó Iskola és diákotthon, Tankönyvkiadó, 1977.

A tanulói önkormányzat fejlesztése, Tankönyvkiadó, 1978.

A bentlakásos intézmények nevelő munkája, Tankönyvkiadó 1974.

Igy ismerjük meg a diákközösséget, Tankönyvkiadó 1976.

Feladatlapok a nevelési eredményvizsgálatokhoz, Bács-Kiskun Megyei Továbbképzési Intézet, 1975.

Vitaanyag az általános iskolai diákotthoni pedagógusok továbbképzéséhez, 1974. Bács-Kiskun Megyei Továbbképzési Kabinet.

dr. Füle Sándor, 1974. A bentlakásos intézmények nevelőmunkája.

dr. Szvétek Sándor, 1975. A bentlakásos intézeti nevelés közösségi és személyiség modelljei. Bács-Kiskun megyei Továbbképzési Kabinet.

Kozma Tamás, 1975. Hátrányos helyzet. Tankönyvkiadó.

FELMÉRÉSI FELADATOK AZ 5. a.b.c OSZTÁLYOKBAN

Szeptemberi felmérés feladatai:

Hangos olvasás

1. Az okos lány /magyar népmese/ értő olvasása

Néma olvasás

2. Feladatok megoldása:

a. Készítsd el a mese szerkezeti vázlatát!

I. Az okos lány bemutatása

II. 1. A király kívánsága

2. A három kívánság végrehajtása

III. Az okos lányt feleségül veszi a király

b. Milyen feladatokat kell az okos lánynak végrehajtania?

1. A százesztendőös kenderet selyemcérnának megfonni

2. A lyukas korsót megfoltozni

3. Ajándékot vinni

c. Miért illik rá az okos lány elnevezés?

A király lehetetlen kívánságait leleményesen oldotta meg.

Félévi felmérés feladatai:

Hangos olvasás

1. Fekete István: Fészekrablás c. elbeszélés értő olvasása

Néma olvasás

2. Feladatok megoldása:

a. Készítsd el a novella szerkezeti vázlatát!

I. Séta az erdőben /Leírás/

II. 1. Bagolyfészekre bukkannak, kirabolják azt

2. Hazaviszik a kis baglyot

3. A fiut bántja a lelkiismeret a rab madár láttán

III. Visszaviszi az erdőbe, megnyugszik

b. Te hogyan cselekedtél volna a fiu helyében?

- nem vittem volna haza

- a természet az otthona

- szabadság gondolata

c. Milyennek ismerted meg a fiut?

Maggondolatlan, állatszerető, befolyásolható

FELMÉRÉSI FELADATOK A 6.a.b.c OSZTÁLYOKBAN

Szeptemberi felmérés feladatai:

Hangos olvasás

1. Jókai: A huszti beteglátogatók c. elbeszélés értő olvasása
Néma olvasás

2. Feladatok megoldása:

a. Állítsd össze az elbeszélés vázlatát, a főrészt tagold!

I. A huszti vár bemutatása

II. 1. Beteg a vár ura

2. A kurucok be akarják venni a várat

3. A terv kieszelése

4. Rédey meglátogatja a kapitányt

III. Csellel elfoglalják a várat

b. Jellemezd a főhőst környezetével, tulajdonságaival!

Rédey: okos, furfangos, jó hazafi, nem fél az

ellenségtől, hazájáért életét is kockára teszi

c. Fogalmazd meg az elbeszélés tanulságát!

Többet észrel, mint erővel

Félévi felmérés feladatai:

Hangos olvasás

1. Jókai: Az előőrs c. elbeszélés értő olvasása
Néma olvasás

2. Feladatok megoldása:

a. Készítsd el az elbeszélés szerkezeti vázlatát!

I.1. A vihar leírása

2. Az őr vigyáz a táborra

II.1. Az őr lefegyverzése

2. Kényszerítik, hogy vezesse a kis csapatot

3. Az őr felébreszti a tábornokot

III. Megölik, de hősi halálával megmenti a tábornokot

b. Hány konfliktushelyzet tagolja a történetet?

Fogalmazd meg egy-egy mondatban!

1. Az őr lefegyverzése

2. Az ellenséges tábor vezérének a sátra előtt

c. Milyennek ismerted meg a novella főhőseit?

Becsületes, bátor, jó hazafi, példakép. Nem lehet megvesztegetni.... Gyorsan dönt pozitívan

HELYESÍRÁSI KÉSZSÉG FELMÉRÉSE az 5-6 OSZTÁLYOKBAN

1. Szeptemberi felmérés feladatai: önálló foglalmazás
"Egy nyári élményem"

2. Félévi felmérés feladatai:

5. oszt. Tollbamondás

Petőfi

Ezt az évet megelőzően is bőségesen hallhattatok legnagyobb költőnk verseiről. Otthon és az iskolában sűrűn előfordul a neve.

Vajon miért ilyen népszerűek Petőfi művei? Nem könnyű a válasz. Annyi bizonyos, hogy egyszerűségében is szép nyelvezettel írt. Valamennyi elnyomott és függetlenségéért harcoló nép mellett állt. Ellensége volt mindannak, amit igazságtalannak tartott. Nemcsak tollal harcolt, hanem amikor kellett, akkor fegyverrel is.

6. oszt. Tollbamondás

Készülődés március 15-re

A 932. számú Petőfi Sándor Uttörőcsapat Szilády Áron raja március 15-i ünnepélyes rajgyűlésre készül. A műsorban Daczi Judit Petőfi Csata dal, Becze Krisztina pedig Kölcsey Huszt című versét fogja szavalni. A raj forradalmi és hazafias dalokat énekel, köztük a Föl-föl vitézek a csatára kezdetű dalt. Bacsó Péter Petőfi Utijegyzeteiből ad elő részleteket. Az ünnepségen a Fémmunkás Vállalat dolgozói is jelen lesznek.

FELMÉRÉS MAGYAR NYELV- ÉS IRODALOMBÓL a 7.a.b.c OSZTÁLYOKBAN

Szeptemberi felmérés feladatai:

Irodalom:

1. Hangos olvasás: Krudy Gyula Egy régi bál

2. Néma olvasás: Móra Ferenc A kóchuszár

Kérdések:

a, Milyen történelmi esemény idején játszódik a novella?

b, Készítsd el a szerkezeti vázlatát!

I. Bevezetés

II. Főrészt

III. Befejezés

c, Jellemezd néhány mondattal a főhőst!

3. Fogalmazás:

Legkedvesebb hősöm - jellemzés

Nyelvtan:

1. Tollbamondás:

II. Rákóczi Ferenc

II. Rákóczi Ferenc az 1703-tól 1711-ig tartó függetlenségi harc vezére volt.

A Habsburgok ellen harcoló ősoktól származott. Édesanyja, a hős lelkű Zrínyi Ilona 3 évig védte Munkács várát a császári tulerő ellen.

Rákóczit szenvedélyes hazaszeretete, a nép nyomoruságos helyzete arra sarkallta, hogy szálljon szembe az elnyomással. A dicsőséges szabadságharc a tulerő és a belső árulók magatartása miatt elbukott.

A fejedelem Törökországban, a Márvány-tenger partján fekvő Rodostóban telepedett le, s itt halt meg.

Szobra, melyet a nemzet halálának 200. évfordulóján emelt, a budapesti Kossuth Lajos téren áll.

2. Mondatelemzés:

Egyszerű mondat aláhúzásos elemzése: mondatrészek felismerése.

FÉLÉVI FELMÉRÉSI FELADATOK

Irodalom:

1. Hangos olvasás: Mikszáth Kálmán Jókai Mór élete és kora
/részlet/

2. Néma olvasás: Jókai Mór A huszti beteglátogatók

Kérdések:

a. Készítsd el az elbeszélés szerkezeti vázlatát!

I. Bevezetés

II. Főrész

III. Befejezés

b. Miért volt szükség arra, hogy csellel foglalják el a várat?

c. Jellemezd néhány mondattal a főhőst, Rédeyt!

Nyelvtan:

Tollbamondás:

Az áruló halála

Miske becsukta maga mögött az ajtót. Az áruló Toportyán a fiura vetette magát. Csakhogy Miska ökle úgy találta állon, hogy megtántorodott. A gazfickó ekkor a pisztolyához kapott, de a legény a szablyájával Toportyán csuklójára sujtott, s a fegyver a padlóra hullt. Helyette egy kard került a spion kezébe, mellyel iszonyut kívánt sujtani ellenfelére. A felemelt kéz azonban féluton túl megállt a levegőben, majd tehetetlenül hanyatlott Toportyán teste mellé. Miska szablyája szilárdan fészkelte a gazember mellébe.

Megjegyzés:

A hangos- és néma olvasás szemelvényei a Magyar irodalmi olvasókönyv az általános iskola 7. osztálya számára c. tankönyv Olvasmányok c. egységben találhatók.

A tollbamondások szövegei Szabó Kálmán Helyseirási szöveggyűjtemény az általános iskola számára c. könyvből való.

FELMÉRÉSI FELADATOK A 8.a.b.c OSZTÁLYOKBAN

1. Szeptemberi felmérési feladatok:

- a. Hangos olvasás: Móricz Zsigmond Ami megérthetetlen TK.225.o.
- b. Néma olvasás: József Attila Csoszogi, az öreg suszter Tk.249.o.

1. Milyen eszközökkel jellemzi a főhőst az író?

- a. Az író maga jellemez, nevének magyarázata, külső alaki jellemzés, lelki tulajdonságai
- b. környezetével- a suszterműhely és butorzata
- c. Cselekedetével - Hogyan bánt a bekopogtató szegény gyermekkel?
- d. Párbeszéddel - A kemény beszéd jószívűséget takar.

2. Fogalmazd meg röviden az elbeszélés tanulságát!

Csoszogi segít a szegényen, bár ő maga is az.

A proletárok együttérzése, összetartozása nagy politikai erő.

3. Állítsd össze az elbeszélés vázlatát! A főrészt tagold!

Bevezetés: Csoszogi az öreg suszter és környezete

Tárgyalás:

- 1. Egy rongyos fiú még rongyosabb cipőt hoz javítani
- 2. Párbeszéd - Elkészül-e a cipő?
- 3. Az öreg félreérti a fiú beszédét
- 4. Kész a cipő!
- 5. A fizetés körüli bonyodalmak

Befejezés: Az öreg nyers modora jó szívet takar.

c. Fogalmazás: Nyári olvasmányélmény

2. Félévi felmérési feladatok:

- a. Hangos olvasás: Olvasmányok József Attila életéről Tk.75.o.
- b. Néma olvasás: Ernest Hemingway: Az öreg halász és a tenger /Részlet/ Tk.358.o.

1. Írj le részlet szerkezeti vázlatot!

Bevezető: Hazatérés a nagy "csatából"

Pihenni tér

Tárgyalás: Jön a fiú

Az öreg halász ébredése

A fiu vigasztalja és felajánlja szolgálatait

Befejezés: A turisták és a hal

A fiu őrzi az öreg álmát

2. Mivel vigasztalja magát az öreg halász?

- a. Én nem vesztettem, nem a hal győzött le!
- b. Tul messzire mentem a tengerbe
- c. A hajónak nem esett súlyosabb baja
- d. A szél is ellene volt

3. Hogyan vigasztalja a fiu?

- a. Forró kávé hoz, szépen beszél hozzá
- b. Ezután együtt halásznak
- c. Meghozom újra a szerencsét
- d. A hal nem győzött le téged, csak a körülmények
- e. A hajót rámbizhatod, megjavítjuk a kormánylapátot
- f. Ketten együtt többre megyünk

c. Tollbamondás

Több mint százhusz éve annak, hogy helyesírásunk ügyével a Magyar Tudományos Akadémia szervezeten és rendszeresen foglalkozik. 1832-ben jelent meg első helyesírási szabályzatunk, mely a Magyar helyesírás és szóragasztás szabályai" címet viselte. E szabályzat először vitt hivatalosan bizonyos egyöntetűséget és következetességet a régi magyar helyesírásban uralkodó tarkaság és következetlenség helyére. "A magyar helyesírás szabályai"-nak 1950-ben megjelent 9. kiadása sem bővítette vagy módosította a korábbi szabályokat, csupán a példaanyag felfrissítése és a szótani rész kibővítése volt benne újdonság. Nyelvünk azonban az utóbbi évtizedek során nagy fejlődésen ment keresztül, s különösen meggyorsult változásának üteme a felszabadulás után. Az új szabályzat előkészítése lényegében 1951-ben kezdődött meg.

5.a OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Bartos Tünde	4	33	7	58
Fazekas Noémi	8	66	9	75
Jakab László	3	25	8	66
Hunyadi János	0	0	0	0
Kertész Zoltán	3	25	7	58
Kószó István	1	8,2	8	66
Molnár Tibor	6	50	8	66
Rácz Katalin	10	83	10	83
Szitas Zoltán	1	8,2	6	50
Bottyán Csilla	-	-	12	100
Elérhető pontsz.: 108			120	
Elért pontsz.: 36			75	
Elért % össz.: 33,3			62,5	

5.b OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Aszódi Tünde	8	66	11	91,6
Bába Julianna	6	50	6	50
Bacsó István	5	41,6	1	8,2
Bálint Teréz	2	16,6	2	16,6
Eller Klára	2	16,6	1	8,2
Garas Károly	4	33	1	8,2
Hegedüs Zsuzsa	12	100	12	100
Jegyes M. Attila	5	41,6	1	8,2
Puskás Attila	5	41,6	1	8,2
Szefcsik Zoltán	4	33	6	50
Elérhető pontsz.	120		120	
Elért pontsz.	54		49	
% összesen	45		40,8	

5.c OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	Pont	%	Pont	%
Bacsó Imre	4	33	5	41,6
Batiz Péter	5	41,6	4	33
Gulyás Ibolya	6	50	5	41,6
Hunyadi Lajos	3	25	2	16,6
Kollár Mária	9	75	10	83
Mészáros Éva	2	16,6	7	58
Kiss Tibor	-	-	3	25
Zsoldos Erika	8	66	11	91,6
<hr/>				
Elérhető pontsz.	96		108	
Elért pontsz.:	41		48	
% összesen:	42,7		44,4	

6.a OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Becze Krisztina	5	41,6	7	58
Csikós Tibor	1	8,2	1	8,2
Murcsik István	5	41,6	8	66
Suba Ágnes	2	16,6	0	0
Suba Zsuzsa	0	0	0	0
Szalai Ferenc	5	41,6	10	83
Varga László	4	33	6	50
<hr/>				
Elérhető pontsz.:	84		84	
Elért pontsz.	22		32	
Elért % össz.:	26,2		38	

6.b OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Bakos László	11	91,6	10	83
Bartek Erzsébet	8	66	10	83
Csepcsik Mihály	0	0	4	33
Faggyas Sándor	3	25	6	50
Filus József	1	8,2	3	25
Illés Csaba	1	8,2	3	25
Kiss Ervin	6	50	8	66
Klam Irén	4	33	8	66
Köteles Erzsébet	8	66	12	100
Nemes Mária	5	41,6	6	50
Rádóczi Mihály	1	8,2	1	8,2
Sági Attila	1	8,2	5	41,6
Soós Máté	4	33	5	41,6
Takács Aranka	8	66	-	-
Zsömbör József	3	25	2	16,6
Elérhető pontszá	192		180	
Elért pontsz.:	66		91	
Elért % össz.:	34,3		50,5	

6.c OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Babenyecz Dénes	2	16,6	4	33
Babó Mária	6	50	6	50
Bálint Ágnes	2	16,6	3	25
Borbély János	1	8,2	4	33
Ferencz István	11	91,6	-	-
Jankai István	4	33	3	25
Makai Gyula	10	83	11	91,6
Molnár Jenő	3	25	5	41,6
Nagy B.Erzsébet	2	16,6	3	25
Nagy Gábor	2	16,6	1	8,2
Pastrovics Lajos	4	33	7	58
Pozsár István	1	8,2	5	41,6
Pataki Irén	1	8,2	-	-
Sztojka Mária	3	25	7	58
Rostás Ferenc	3	25	6	50
<hr/>				
Elérhető pontsz.	180		156	
Elért pontszám	55		65	
Elért % össz.:	30,5		41,6	

7.a OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

Név	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Ertényi Gábor	4	33	2	16,6
Fülöp Erika	4	33	3	25
Kőrösi Ildikó	10	83	10	83
Oláh Zoltán	6	50	-	-
Solti Ágnes	7	58	7	58
Tóth Julianna	-	-	6	50
Tóth László I.	7	58	6	50
Vida Zoltán	7	58	7	58
Elérhető pontsz.:	84		84	
Elért pontsz.,	45		41	
Elért % össz.:	53,5		48,8	

7.b OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Bánóczki László	1	8,2	1	8,2
Bánóczki Sándor	8	66	6	50
Cserkó Irén	4	33	7	58
Hambalkó Teréz	9	75	9	75
Jenővai Károly	7	58	8	66
Kiss Zoltán	5	41,6	9	75
Opóczki Anikó	9	75	12	100
Szatmári Károly	6	50	9	75
Zsömbör Zoltán	11	91,6	10	83
Elérhető pontsz.	108		108	
Elért pontsz.:	60		71	
Elért % össz.:	55,5		65,7	

7.c OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Bozsóki Ágnes	4	33	4	33
Csima Veronika	2	16,6	3	25
Dóczi Tibor	1	8,2	2	16,6
Gábor Gabriella	9	75	11	91,6
Gáspár Jolán	3	25	4	33
Juhász Irén	5	41,6	8	66
Keller Sándor	7	58	5	41,6
Mészáros Katalin	10	83	12	100
Modok Piroska	3	25	1	8,2
Ökördi Benő	5	41,6	6	50
Takács Csaba	2	16,6	5	41,6
Elérhető pontszám	132		132	
Elért pontszám	51		71	
Elért % Össz.:	38,6		53,7	

8.a OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félvkor	
	pont	%	pont	%
Bartek Ilona	-	-	-	-
Csontos Éva	7	58	8	66
Jó járt Katalin	3	25	-	-
Károly Ildikó	3	25	8	66
Maruzsa Erzsébet	6	58	10	83
Somoskői Lajos	4	33	7	58
Szlávik Rózsa	9	75	11	91,6
Török Zoltán	6	50	11	91,6
Elérhető pontsz.:	84		72	
Elért pontsz.:	39...		55...	
Elért % össz.:	46,4		76,3	

8.b OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Bor Katalin	2	66	9	75
Kovács Sándor	3	25	-	-
Miskei György	-	-	5	41,6
Nagy Ibolya	7	58	5	41,6
Pántye Sándor	5	41,6	10	83,
Rózsa Márta	11	91,6	10	83
Sarok Margit	5	41,6	-	-
Szabó Katalin	5	41,6	9	75
Sz.Kovács Pál	3	25	5	41,6
Virágh László	1	16,6	-	-
Elérhető pontsz.: 108			84	
Elért pontsz.: 49			53	
Elért % össz.: 45,3			63,0	

8.c OLVASÁSI KÉSZSÉG

Elérhető pontszám személyenként: 12

N é v	Év elején		Félévkor	
	pont	%	pont	%
Babenyecz Mária	2	16,6	-	-
Benedek Ilona	8	66	9	75
Garas Ilona	6	50	6	50
Kertész József	7	58	6	50
Kéri János	4	33	3	25
Konkoly Ildikó	4	33	4	33
Sándor Zoltán	5	41,6	6	50
Szimon Katalin	2	16,6	3	25
Zsömbör Ildikó	6	50	4	33
Berenzki Erzsébet	4	33	6	50

Elérhető pontsz.: 120	108
Elért pontsz.: 48	47
Elért % össz.: 40	43,5

Év végi felmérés.

7.o.

1. Végezd el:

$$\frac{2}{5} \cdot \frac{3}{4} = \quad \frac{5}{6} : \frac{2}{3} = \quad \frac{19}{5} : 3 = \quad \frac{24}{7} : 3 =$$

$$4\frac{3}{4} - 2\frac{2}{5} =$$

2. $\frac{1}{2}; \frac{2}{3}; \frac{3}{4}; \frac{4}{5}; \frac{5}{6}; \frac{6}{7}; \frac{7}{8}; \frac{8}{9}; \frac{9}{10};$

a/ Válogasd ki a véges tizedes törtet!

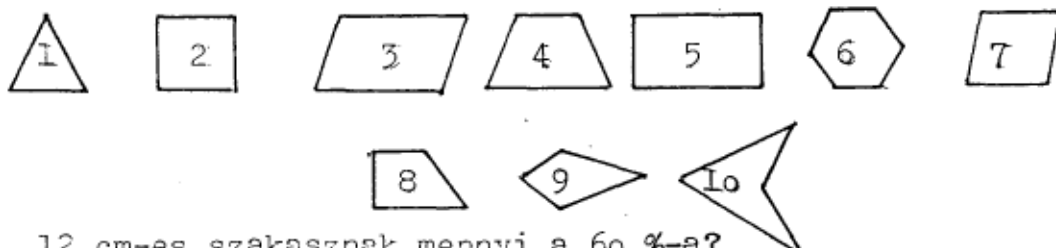
b/ Hány %-ot jelentenek ezek?

3. $47,6 \cdot 0,8$ $68,5 : 0,76 =$

4. Rendezd a halmazábrába:

A = tengelyesen szimmetrikus síkidom

B = középpontosan szimmetrikus síkidom

5. 12 cm-es szakasznak mennyi a 60 %-a?

6. Mekkora szakaszt kell rajzolnom, ha $\frac{2}{3}$ része 5 cm?

7. Mit jelent? a^2 $a \cdot m$ $\frac{2}{a} + \frac{b}{2}$
 $a \cdot b$ $\frac{e \cdot f}{2}$ $\frac{a \cdot m}{2}$

8. Ábrázold a következő lineáris függvényt! $y = 3x + 2$

9. 20 pontos dolgozatnál a 17 pont elérése hány %-os teljesítmény?

10. Négyzetes gula alapéle 4 cm, magassága 6 cm, oldalmagassága 7 cm. Mekkora a felszíne és a térfogata?

7.a OSZTÁLY 1981. június

18. sz. táblázat

Alapműv. köz.
törtekkel
Véges és végtelen
tiz.tört.%-os al.
Tiz.törtek oszt.
szorzása
Sikidomok rendezése
halmazba
Szézalékérték kiszámítása
Törtreszből az egész kiszámít.
Sikidomok ter. ker.
Függvények
%-számítás
Felszín és térfogatszám.

N é v	Feladat sorszáma	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Ossz. elért	Ossz. elért%
	Elérhető pontsz.	12	10	4	10	2	2	7	5	3	7		
Bartek Ilona		7	4	3	2	0	2	0	5	0	0	23	37
Csontos Éva		11	6	2	3	0	0	3	5	1	1	29	46,7
Ertényi Gábor		8	0	0	7	0	0	0	0	0	1	16	25,8
Jójjárt Katalin		10	0	2	7	0	0	1	5	3	0	28	45,1
Károly Ildikó		4	3	0	0	1	0	0	5	0	0	13	20,9
Maruzsa Erzsébet		12	10	4	4	2	1	1	5	3	0	42	67,7
Somoskői Lajos		9	7	3	4	0	0	7	5	3	3	41	66
Szlávik Rozália		7	3	0	5	2	2	6	5	1	0	31	50
Török Zoltán		10	10	4	8	2	0	6	5	3	7	55	88,7
Összesen elért		78	43	18	40	7	5	24	40	14	12	278	
Elérhető		108	90	36	90	18	18	63	45	27	63	578	
%		72,24	77,50	44,38	82,7	38,88	85,8	19	48	48			

T A R T A L O M J E G Y Z É K

I. A vizsgálat célkitűzései	1. old.
II. Kiskunhalas rövid története	3. old.
1. Régi Halas	3. old.
2. Új Halas	4. old.
3. A kulturális élet	5. old.
4. Kiskunhalas tanyavilágának áttekintése	6. old.
III. A felzárkóztatás pedagógiai kérdései	11. old.
1. Eredményre orientálás	19. old.
2. Legfőbb munka a tanulás	21. old.
3. A képességek fejlesztése	22. old.
4. A gondolkodási képesség fejlesztése	23. old.
5. A képességek fejlesztése a tanítási órákon	24. old.
6. A tanulók motiválása	26. old.
7. A differenciálás - csoportmunka felzárkóztatás érdekében	27. old.
8. A korrepetálások hatékonysága, helyes értelmezése	30. old.
9. A fizikai dolgozók gyermekeinek középiskolára előkészítő tanfolyamának szervezése	33. old.
10. A szakkörök	36. old.
11. A tanév végi pótló foglalkozások szervezése	38. old.
12. Az otthoni tanulás előkészítése	39. old.
13. A szülők megnyerése a cél érdekében	40. old.
14. A napközi felzárkóztató tevékenysége	42. old.
15. A beszédkésztség fejlesztése	43. old.
16. Az eredmények értékelése magyarból és matematikából	44. old.
17. Magyar-nyelv és irodalom	45. old.
18. Matematika	60. old.
IV. Az általános iskolai diákotthon felzárkóztató tevékenysége, közösségi életének alakulása	69. old.
1. A közösség fejlődése	73. old.
2. A tanulók beilleszkedése a különböző közösségekbe	82. old.

3. Hogyan segítenek a tanulók egymásnak a tanulásban?	83. old.
4. A feladatvállalás	84. old.
5. Az otthontanács, mint a diákotthoni közösség végrehajtó szerve	85. old.
6. A szülők és a gyermekek kapcsolata	90. old.
7. Mi a véleményük a szülőknek a diákotthonról?	92. old.
8. Összefoglaló megállapítások a diákotthonra vonatkozóan	96. old.
V. Összefoglaló megállapítások, következtetések	99. old.
Irodalom	103. old.
Mellékletek	106. old.